

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

**TÜRI RAHVALEHE SISU
JA VASTAVUS TELLIJATE OOTUSTELE**
Bakalaureusetöö

Koostaja: Anu Bollverk
Juhendaja: Peeter Vihalemm, PhD

Tartu
2008

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	5
1.1 Tarvete ja tasude teooria	5
1.2 Kohalike ajalehtede areng Eestis	7
1.3 Kohalike lehtede tänapäev	9
1.4 Türi Rahvalehe arengulugu	13
2. Uurimisküsimused	18
3. Metoodika ja valim	19
4. Empiirilised tulemused	21
4.1 Tellijaküsitlus	21
4.1.1 Türi Rahvalehe sisu	21
4.1.2 Türi Rahvalehe tellijad ja nende hinnang lehele	36
4.2 Sisuanalüüs	41
5. Järeldused ja diskussioon	50
Kokkuvõte	57
Summary	60
Kasutatud kirjandus	63
Kasutatud allikad	64
Lisad	66
Lisa 1: Küsitlusankeet	66
Lisa 2: Kodeerimisjuhend	73

Sissejuhatus

Käesolev uurimus käsitleb väljaspool maakonnakeskust ilmuva kohaliku lehe sisu ja tellijate ootusi ning keskendub 2008. aasta veebruaris ja märtsis ajalehe tellijate seas läbi viidud küsitluse tulemuste analüüsile ja Türi Rahvalehe 2007. aasta numbrite sisuanalüüsile.

Et tarvete ja tasude kontseptsiooni järgi sõltub meediakasutus auditooriumi liikme tunnetatud rahuldustest, vajadustest, soovidest või motiividest ning poolehoidu erinevate kanalite suhtes saab seostada erinevustega ootuste ja soovitud tasude vahel (McQuail 2000), on antud töö eesmärgiks leida võimalikud erinevused ja kattumised selle vahel, millised on lehe tellijate ootused ja mida pakub oma tellijatele Türi Rahvaleht.

Uurimisteema on oluline esiteks seetõttu, et madalama tasandi kui maakonna ajalehti on uuritud väga vähe ning teiseks on see praktiliselt rakendatav Türi Rahvalehe edasise arengu kavandamisel.

Türi Rahvaleht on Türi valla ajaleht, mida annab välja OÜ Türi Rahvaleht. Seisuga 29. veebruar 2008 on ajalehe tiraaž 1200 eksemplari ja tellijate arv on 480. Erasisikust tellijaid on kokku 414, see on 86% kõigist tellijatest. Ülejäänud lehetellijad on asutused ja ettevõtted. Lehte tellitakse peamiselt Türi vallas (93% tellijatest). Türi linnas elab või asub 67% kõigist tellijatest, valla teistes piirkondades 26% ja mujal Eestis 7% kõigist tellijatest.

Türi Rahvalehe suurimaks konkurendiks on kolm korda nädalas ilmuv maakonnaleht Järva Teataja, mis kajastab Türil toimuvat aktiivselt ja operatiivsemalt kui igal reedel ilmuv Türi valla ajaleht.

Töö eesmärgiks on uurida ühelt poolt tellijahuvi erinevate teemade, rubriikide ja teemalehekülgede vastu, tellijate ootusi Türi Rahvalehele ja nende hinnangut lehe puuduste kohta ning teiselt poolt seda, millistel teemadel, milliseid žanre, rubriike ja allikaid kasutades kirjutab Türi Rahvaleht. Uurimus püüab neid tulemusi omavahel võrreldes välja selgitada, kas Türi Rahvalehe poolt pakutav rahuldab lehetellijate ootusi ja vajadusi.

Töö esimene osa annab ülevaate tarvete ja tasude teooriast, kohalike lehtede arengust Eestis ja nende tänapäevast ning ülevaate Türi Rahvalehe arenguloost.

Töö teises osas on püstitatud uurimisküsimused, kolmas osa kirjeldab kasutatud meetodeid ja valimi teket.

Töö neljas osa annab ülevaate nii tellijaküsitluse kui sisuanalüüsi tulemustest.

Viies osa koosneb järeldustest ja diskussioonist ning uurimuse võtab kokku kokkuvõte.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

1.1 Tarvete ja tasude teooria

Tarvete ja tasude teooria aluseks on oletus, et meediakasutus sõltub loodetava auditooriumi liikme tunnetatud rahuldustest, vajadustest, soovidest või motiividest. Peamine küsimus, mida esitatakse, on: miks, mis otstarbel inimesed meediat kasutavad?

Auditooriumid moodustuvad sageli individuaalse vajaduse, huvi ja maitse sarnasuste alusel. Paljudel neist on sotsiaalne või psühholoogiline päritolu. Niisugused vajadused on reeglina vajadused informatsiooni, lõdvestuse, seltskonna, meelelahutuse või põgenemise järele. Konkreetsete kanalite auditooriume saab sageli liigitada just sellise üldise motivatsiooni alusel. Suhtelist poolehoidu erinevate kanalite suhtes saab seostada erinevustega ootuste ja soovitud tasude vahel. (McQuail 2003: 346).

Tarvete ja tasude kontseptsiooni peamised oletused on järgmised:

- kanali ja sisu valik on üldiselt ratsionaalne ja suunatud teatavate konkreetsete eesmärkide ja rahulduste saavutamisele (seega on auditoorium aktiivne ja auditooriumi moodustumist saab seletada loogiliselt);
- auditooriumi liikmed on teadlikud meediaga seotud vajadustest, mis tekivad personaalsetel ja sotsiaalsetel asjaoludel ja mida saab motivatsioonidena kuuldavaks teha;
- laias plaanis on personaalne kasu tähtsam auditooriumi moodustumise määraja kui esteetilised või kultuurilised tegurid;
- kõiki või enamikku auditooriumi moodustumisel olulistest teguritest (motiivid, tunnetatud või saavutatud rahuldused, meediavalikud, taustamuutujad) saab põhimõtteliselt mõõta. (McQuail 2003: 347).

McQuail on välja pakkunud ka meedia ja indiviidi interaktsiooni skeemi, mis hõlmab tähtsamaid meediarahuldusi:

- meelelahutus – pääsemine rutiinist või probleemidest, emotsionaalne vabanemine;
- isiklikud suhted – seltskond, sotsiaalne kasulikkus;
- personaalne identiteet – enesemääratlus, reaalsuse uurimine, väärtuste kinnistamine;
- jälgimine (vajaliku info otsimine). (McQuail 2003: 348).

Lihtsustatult näeks tarvete ja tasude teooria skeem välja järgmine:

(Rosengren 1974: 270).

Kuigi käesolev uurimistöö ei selgita välja üldiseid meediatarbimise harjumusi, sobib see siiski ka lugemisharjumuste ja lugejate ootuste uurimiseks, seda ka kohaliku lehe puhul.

1. 2 Kohalike ajalehtede areng Eestis

Kohaliku ajakirjanduse traditsioon on Eestis küllaltki vana. Eriti vara tekkis just piiratud levikuga ajaleht – „Tarto maa rahwa Näddali-Leht“, mis ilmus märtsist detsembrini 1806 Tartus. Kuigi „Tarto maa rahwa Näddali-Leht“ oli mõeldud kohalikule lugejale – lõuna-eesti murdekeelt rääkivatele Tartu- ja Võrumaa talupoegadele, oli selles kohalikke sõnumeid väga vähe, valdav enamus olid välissõnumid.

Laiemale lugejaskonnale orienteeritud väljaanded hakkasid ilmuma hiljem - O. W. Masingu „Marahwa Näddala-Leht“ 1821. aastal, J. V. Jannseni „Perno Postimees“ 1857. aastal, „Sakala“ 1878 Viljandis, „Valgus“ 1880 Rakveres, „Virmaline“ 1887 Narvas.

Ajalehtedest, mis oma sisu poolest olid lokaalsed, võib esimeseks pidada Tallinnas ilmunud esimese eestikeelse ajalehe „Missioni Leht“ (1858 – 1862) ilmalikku lisa „Missioni lehhe Lissa-leht“. Selles avaldatud informatsioon oli pärit eeskätt Tallinnast ja selle lähiümbrusest. 1884. aastal hakkas ilmuma teine tõeline kohalik leht, selleks oli ainult Saaremaa lugejaskonnale mõeldud „Saarlane“. (Lauristin et al. 1987: 5-6).

Suur murrang tuli 20. sajandi algusaastatel, „teisel ärkamisajal“. Siis tekkis hulgaliselt uusi ajalehti ja ajakirju, nende hulgas ka arvukalt kohalikke perioodilisi väljaandeid.

Aastatel 1900-1914 hakkasid kohalikud lehed ilmuma Paides, Pärnus, Kuressaares, Narvas, Viljandis, Valgas, Haapsalus, Võrus, Pärnu-Jaagupis, Rakveres, mõnes linnas ilmus neid koguni mitu (Pärnus, Narvas, Viljandis).

Oluline oli see, et väikelinnade ajalehtedes kõneldi täie häälega rahva muredest ja hädadest, nii nagu need olid. Ajalehe asutamist põhjendatigi sellega, et kohalikke probleeme ei jõua suured lehed käsitleda. Kuid et enamik lugejaid tellis või luges vaid ühte lehte, siis toodi sisse ka uudiseid välismaalt ja oma maa teistest piirkondadest.

Kohalikel lehtedel oli oma osa ka kultuuri- ja hariduselu toetamisel, karskuse ja ühistegevuse propageerimisel. Mõnigi kord avaldati ka teravat kriitikat, enamasti kohalike olude kohta. (Lauristin et al. 1987: 8, 9).

Kohalikel lehtedel oli oluline roll ka ajakirjandustraditsioonide seisukohast.

Esiteks – nad tõestasid praktikas, et igal Eestimaa linnal võib olla oma ajaleht, et kohaliku elu valgustajana on ta loetav ning ta võib vaatamata majanduslikele raskustele ka püsima jääda, kui toimetajal on energiat ja kui lehel on lugejaskonnas toetust.

Teiseks kasvatas kohalik ajakirjandus hulgakese kohalikke kirjamehi.

Kolmandaks – lugeja harjus mõttega, et seesugune leht on omamoodi asendamatu just kohalike sõnumite ja artiklite pärast, mida nii vähe leidis suures, kauges ja kallis (päeva)lehes. (Lauristin et al. 1987: 9)

Reaktsiooniaastad ja suur sõda sulgesid hulga vastasutatud ning ka varemilmunud lehti.

Kodanlikus Eestis tõusis ajalehtede hulk taas. Väikelehtede tekkimise fooniks oli süvenenud majanduslik ja poliitiline kriis. Lisaks oli maarahva organiseeritus kasvanud ja haridustase maal tõusnud. Tekkis vajadus elavamalt arutleda kohalike probleemide üle, mis suuri lehti ei huvitanud, kuid mis olid kohapeal siiski olulised. Väikelehti hakkas kõige rohkem ilmuma ajavahemikul 1930-1934. Aastal 1932 hakkas koos ajalehtedega „Vändra Sõnumed”, „Otepää Teataja” ja „Elva Elu” ilmuma ka „Türi Uudised“. (Lauristin et al. 1987: 12).

1934. aasta riigipööre tegi väikelehtedele lõpu. Praktiliselt jäi igasse maakonda üks kolm korda nädalas ilmuv ajaleht.

Pärast rahvavõimu taaskehtestamist 1940. aasta suvel algas ka ajakirjanduse ümberkorraldamine. Aluseks võeti Nõukogude Liidu ajakirjandussüsteemi juhtpõhimõtted. Okupatsiooniaastad olid totaalse allakäigu aastad. 1943. aastal ilmus Eestis vaid 19 ajalehte, neist 14 kohalikud. (Lauristin et al. 1987: 14).

Tänase ajakirjandussüsteemi kujunemise seisukohalt on tähtis 1950. aasta, mil muudeti administratiiv-territoriaalset jaotust ja 13 maakonna asemele moodustati 39 rajooni.

Päevapealt said ajakirjanduslikeks paikadeks alevid ja alevikud, kus eales polnud oma lehte olnud. (Lauristin et al. 1987: 18).

Pärast mitmeid administratiivseid ümberkorraldusi kujunes Eestis 1965. aastaks 6 suuremast linnast ja 15 maarajoonist koosnev haldusjaotus.

Nõukogude perioodil muutus lehtede arv ja struktuur vähe. 1965-1985 ei asutatud ühtegi eestikeelset üleriigilist või kohalikku väljaannet. (Vihalemm & Kõuts 2004: 64).

80ndatel aastatel oli kohalikul lehel Eesti meedias küllaltki tähtis koht –

kohalikud lehed ületasid 80ndate lõpus summaarselt loetavuselt kõiki teisi lehti ja võistlesid edukalt elektrooniliste meediumide jälgitavusega; nende potentsiaalne mõjujõud inimeste arusaamadele oli eriti suur tänu sellele, et kohalikust lehest võetakse informatsiooni vastu regulaarsemalt, järjekindlamalt ning ka usalduslikumalt kui mistahes muust massiteabekanalist; kohalikud lehed olid ainsana pidevalt jälgitavad neis elanikkonnarühmades, kes muude teabekanalitega on juhuslikus kokkupuutes ning kohalike lehtede roll kõigi elanikkonnakihtide kaasatõmbamisel oma ümbruskonna ühiskondlikku ellu ning kohalike probleemide lahendamisele oli asendamatu. (Lauristin et al.1987: 167-168).

1980ndate aastate lõpus, 90ndate algul toimus ajakirjanduses järgmine suur murrang. Ühelt poolt aitas sellele kaasa poliitiliste olude muutus – Nõukogude Liidu lagunemisega varises kokku NLKP poolt üles ehtatud parteiline ajakirjandussüsteem. Ühiskonna avanemine ja *glasnost* lõi soodsa pinnase alternatiivsete, kommunistliku partei pealiinist erinevate vaadete levimisele. Teisalt inspireeris kohalikke lehti looma turumajanduse areng. Kolmandaks tõukejõuks oli rahvuslik nostalgia, soov taastada eelmisel Eesti iseseisvusperioodil tegutsenud institutsioone ja organisatsioone. (Suni 2008:10).

Aastatel 1989-1990 olid ajalehtede-ajakirjade tiraažid Eestis kõigi aegade kõrgemaid, lisaks tekkis palju uusi väljaandeid. 1988. aastal alustas tegevust 65 uut väljaannet, 1989. aastal 151 ja 1990. aastal 135 uut väljaannet. Suurem osa uutest väljaannetest olid väikesed ja ilmusid ebaregulaarselt, väljaandjateks sageli uued kodanikeühendused ja omavalitsused. Paljudest ilmus vaid üksik number, kuigi mitmed jäid ilmuma pikaks ajaks, mõni neist ilmub siiani. (Vihalemm & Lauristin 2004: 12).

1. 3 Kohalike lehtede tänapäev

Täna ilmub Eestis 17 maakonnalehte. Neist kolmes – Harju-, Saare- ja Lääne-Virumaal - ilmub kaks konkureerivat maakonnalehte (Harju Elu ja Harju Ekspress, Meie Maa ja Oma

Saar, Virumaa Teataja ja Kuulutaja). Ida-Virumaal ilmuvad lisaks eestikeelsele maakonnalehele Põhjarannik ka venekeelsed maakonnalehed Viru Prospekt ja Infopress. Tartumaa on ainus maakond, kus maakonnalehte ei ilmu. Postimehe toimetuse väitel on Postimehe lisaleht Tartu Postimees niivõrd tugev, et selle kõrval ei oleks mõtet konkureerivat maakonnalehte välja anda.

Peale maakonnalehtede ilmub Eestis umbes 150 erinevat valla- ja linnalehte, lisaks neile mitmed piirkonnalehed. (Suni 2008: 11).

Eesti Ajalehtede Liit nimetab ajalehe põhitunnusteks järgmiseid:

- ajaleht on perioodiliselt (vähemalt kord nädalas/50 numbrit aastas) ilmuv trükiväljaanne, millel on omaette toimetus, arvamuste pluralism ning toimetuse materjalide eristatus tasulistest. Toimetus peab olema oma arvamustes vaba;
- ajalehe sisu iseloomustab temaatiline, žanriline ja funktsionaalne mitmekesisus, materjalide uudislikkus ning avalikku huvi pakkuv aineestik;
- ajaleht kujutab endast kirjalikku infoallikat päevakajaliste sündmuste kohta, mis on seotud avalike asjade, rahvusvaheliste küsimuste, poliitika, kultuuri ja muude selliste teemadega. Ajaleht võib sisaldada reklaami ja pildilist materjali.

Ajaleheks ei peeta riigiasutuse, kohaliku omavalitsusorgani või ettevõtte infolehte ning vaid reklaami ja/või kuulutusi sisaldavat perioodiliselt ilmuvat trükiväljaannet. (EALL 2008).

Peeter Vihalemm ja Ragne Kõuts on eristanud perioodilisi väljaandeid viie tunnusterühma või dimensiooni alusel:

- formaat:
 - A2 või A3 mõõtmed (tabloidformaat)
 - mitu eri pikkusega lugu ühel leheküljel
- sisu ja lähenemisviis:
 - temaatiline, žanriline funktsionaalne mitmekesisus
 - uudislikkus, päevakajalisus
 - avalikku huvi pakkuv aineestik
 - avalikust huvist (ühishuvist) lähtuvate materjalide avaldamine toimetuse poolt
- materjali päritolu:
 - omaette toimetuse olemasolu ja toimetustik sõltumatus
 - avatus kaastöödele väljastpoolt

- arvamuste pluralism
- toimetuse materjalide eristatus tasulistest
- ilmumise regulaarsus ja sagedus:
 - vähemalt kord nädalas (50 numbrit aastas)
- kättesaadavuse aste, levi iseloom:
 - võimalus osta või/ja tellida või tasuta saada väljaspool väljaandvat institutsiooni ja väljaandmispiirkonda (avalik levitamine)
- omaette levi, ühe lehe lisad ei ole omaette ajalehed. (Vihalemm & Kõuts 2004: 61).

Seega ei saa enamusi Eestis ilmuvaid valla- ja linnalehti ajalehtede hulka lugeda, sest need ilmuvad peamiselt kas kord kuus või isegi kord kvartalis ning nende väljaandjaks on enamusel juhtudel kohalik omavalitsus. Ka mitmed piirkonnalehed ei vasta ajalehe kriteeriumidele, sest nende ilmumissagedus on liiga väike. Sellised on näiteks kord kuus ilmuv Lõuna-Mulgimaa (Abja, Halliste ja Mõisaküla leht) ja kaks korda kuus ilmuv Otepää Teataja (Otepää, Palupera, Puka ja Sangaste valla leht).

Peale Türi Rahvalehe ilmub Eestis samalaadseid eestikeelseid väljaandeid (valla-, linna- või piirkonnalehti, mis ilmuvad vähemalt kord nädalas ja millel on omaette toimetus) veel üheksa, neile lisaks ilmuvad Narvas ja Sillamäel venekeelsed linnalehed.

Neist üheksast on neli regioonilehed ja viis linnalehed. Kõik linnalehed peale Narva Postiljoni on tasuta lehed.

- Elva Postipoiss – Elva linna, Nõo, Konguta, Rõngu ja Rannu valla häälekandja. Lehe tiraaž on 1700 eksemplari, see ilmub kord nädalas, laupäeviti. Leht ilmub alates 1994. aastast;
- Lõunaleht – Kagu-Eesti leht (Võru-, Valga- ja Põlvamaa). Lehe tiraaž on 3900 eksemplari, see ilmub kord nädalas, neljapäeviti. Leht ilmub alates 2005. aasta detsembrist;
- Sõnumitooja – Ida-Harju nädalaleht (Anija, Kuusalu, Raasiku, Kehra vald ja Loksa linn). Lehe tiraaž on 1900 eksemplari, see ilmub kord nädalas, kolmapäeviti. Leht ilmub alates 1994. aastast;
- Vali Uudised - Põltsamaa linna ja valla, Pajusi, Puurmani, Imavere, Kõo valla häälekandja. Lehe tiraaž on 2000, see ilmub kaks korda nädalas (kolmapäeviti ja reedeti). Leht ilmub alates 1994. aastast;

- Narva Postiljon – linnaleht. Tiraaž on 500 eksemplari, leht ilmub kord nädalas, alates 2004. aastast;
- Linnaleht Pärnu – tiraaž 17 000 eksemplari, leht ilmub nädalalehena, neljapäeviti, alates 1999. aastast;
- Linnaleht Tallinn – tiraaž 65 000 – 80 000 eksemplari, ilmub teisipäevast reedeni nii eesti- kui venekeelsena. Eestikeelne Linnaleht ilmub alates 1997. ja venekeelne 2005. aastast;
- Linnaleht Tartu – tiraaž 15 000 – 28 000 eksemplari, ilmub teisipäevast reedeni, alates 1998. aastast;
- Tartu Ekspress – tiraaž 20 000, ilmub nädalalehena, neljapäeviti, alates 2007. aasta septembrist. (Allikas: telefonikõned toimetustesse).

Türi Rahvaleht on nendest ajalehtedest ainus, mis alustas koos uute lehtede asutamise esimese lainega ja on tänaseni püsinud. Teised üheksa ajalehte on asutatud hiljem, ajavahemikul 1994-2007. Koos Türi Rahvalehega alustanud samalaadsed lehed on ilmumise lõpetanud või ümber kujunenud.

Kohaliku lehe roll inimeste inforuumis

2006. aasta detsembris viis Eesti Rahvusringhääling koostöös AS-ga Turu-uuringud läbi Eesti elanikkonna esindusliku meediaküsitluse. Küsitluses osales 1090 eestlast vanuses 15-74 eluaastat. Kuigi suurem osa uurimusest oli pühendatud tele- ja raadioprogrammidele, sisaldas see mõningaid küsimusi ka lehelugemise kohta.

Kohaliku lehe tähendus on tähelepanuväärne eeskätt väikelinnade ja maa-asulate elanike hulgas. Väljaspool suuremaid linnu luges kohalikku valla- või linnalehte regulaarselt 64% eestlastest. Sellele järgnes maakonnaleht (53%). Kui võtta siia kõrvale Tartu Ülikooli ajakirjanduse kateedri poolt aastatel 1979-1984 läbi viidud rajooni- ja linnalehtede lugejaskonna uuring, siis näeme, et kohaliku lehe positsioon ei ole viimase kolmekümne aasta jooksul oluliselt kahanenud. Võib arvata, et vallalehtede tekkimisega on see pigem suurenenud. (Suni 2008: 14).

Tartu ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna küsitluses „Mina, maailm, meedia“ jaanuaris 2003 liigitati ajalehtede lugejaskond nelja gruppi: 1) need, kes loevad järjekindlalt iga numbrit; 2) pidevad lugejad, kes siiski iga numbrit ei loe; 3) vahetevahel,

juhuslikud lugejad; 4) väga harva lugejad. Kui kaht esimest gruppi vaadeldi pidevate lugejatena ja kaht viimast juhulugejatena, siis selgus, et kõige rohkem on pidevaid lugejaid eestikeelsetel kohalikel lehtedel (57% eestlastest). Püsi- ja juhulugejate vahekord oli eestikeelsete kohalike lehtede puhul 57 : 20, samas kui näiteks Eesti Päevalehel oli see 31 : 36 ja Maalehel 19 : 36. See, et kohalikul lehel on püsilugejaid palju rohkem kui juhulugejaid, näitab mitte ainult kohalike lehtede suurt loetavust, aga ka seda, et vajadus regulaarseks kursisolekuks kohalike uudistega on paljudel inimestel ilmselt oluliselt suurem kui vajadus kursisolekuks üleriigiliste ja rahvusvaheliste sündmustega. (Vihalemm & Kõuts 2004: 71). Uuringust selgus ka see, et kui üldiselt diferentseerivad tänases Eestis lehelugemist kõige enam kolm tegurit – rahvus, haridus ja sissetulek – siis kohalikke lehti ei puuduta ei lugejaskonna hariduslik diferentseerimine ega ka mitte sissetulek – erandina teistest lehtedest jälgiti kohalikke lehti ja Maalehte võrdselt nii jõukamate kui vähemjõukamate hulgas. (Vihalemm & Kõuts 2004: 72).

1.4 Türi Rahvalehe arengulugu

Esimene Türi Rahvalehe nime kandev ajalehenumber ilmus 19. juunil 1989. aastal. Lehel on olnud aga mitmeid eelkäijaid.

Juba 1929. aasta lõpul, 15. detsembril ilmus Türil neljaleheküljelise reklaami- ja naljalehe **Türilane** esimene number. Selle väljaandja ja vastutav toimetaja oli A. Puusaag. Kahjuks jäi selle esimene number ka ainsaks.

Aastatel 1932-1935 ilmus Türil ühiskondlik-poliitiline ajaleht **Türi Uudisleht**, mille väljaandja oli A. Kull.

Türi Uudislehe esimene number ilmus kaheleheküljelisena jõululaupäeval, 24. detsembril 1932. aastal. Järgmisel aastal ilmus trükist juba 50 numbrit, igal laupäeval 1. jaanuari ja 23. detsembri vahel. Leht oli nelja- või kuueleheküljeline, selle vastutav toimetaja oli esimese 13 numbri väljaandmisel Ed. Püks, edaspidi Theodor Kasper.

Ka aastal 1934 ilmus trükist 50 Türi Uudislehe numbrit, samaks jäi ka lehe maht. Alates 21. juunist (nr. 24) hakkas leht ilmuma laupäeva asemel neljapäeviti.

1935. aastal ilmus 51 lehenumbrit ja lehe maht oli 6 lehekülge. Viimaste numbrite väljaandmisel oli tegevtoimetajaks H. Sanberg (nr 38-51). Lehetoimetus asus endiselt Türil, aga peatalitus Võhmas. Lehes kajastati elu Vändra-Türi-Võhma-Viljandi-Põltsamaa piirkonnas ning edastati ka vabariiklikke uudiseid. Peamised teemad Türi kohta olid seotud paberivabriku, linnavalitsuse, jalgpalli, muusikaseltsi ja kooliga. Fotosid kasutati vähe. (Türi muuseumi kogutud materjalid).

Türi Uudislehte trükiti Viljandis J. Nurmbergi trükikojas, vaid 1934. aasta lehenumbrid 7-14 trükiti Viljandis Sakala trükikojas.

Pärast 16 aasta pikkust vahet hakati 1951. aastal Türil taas ajalehte välja andma, siis juba rajoonilehte - Eestimaa Kommunistliku Partei Türi Rajoonikomitee ja Türi Rajooni Tööraha Saadikute Nõukogu häälekandjat **Leek**. Türi rajoon moodustati aasta varem Kirna, Kolu, Käru, Laupa, Lelle, Oisu, Ollepa, Piiumetsa, Türi, osaliselt ka Kehtna ja Väätsa külanõukogu liitmise teel.

Leek ilmus kolm korda nädalas – teisipäeviti, neljapäeviti ja laupäeviti. Lehetoimetus asus Türil, Viljandi t. 9, kus toimetajana töötas Anna Tamm.

Lehte trükiti sealsamas Türi trükikojas, mis asus Jaama t. 17a.

Leegi viimane, 1251. number ilmus 31. jaanuaril 1959. aastal. Järgmisel päeval, 1. veebruaril 1959 Türi rajoon likvideeriti ning Türi linn, Laupa, Oisu ja Türi külanõukogu ühendati Paide rajooniga.

Ilse Toomsalu (Rannakivi), kes töötas Leegi toimetuses aastatel 1958-1959, meenutab lehetegemist järgmiselt: „Neil aastatel oli toimetuses kümme koosseisulist töötajat. Toimetaja Anna Tamm, toimetaja asetäitja Heljo Rünne, sekretär Virve Mänd, kirjade osakonna juhataja Linda Härmaste, kirjanduslik kaastöötaja Ants Vist, fotograaf Aksel Rootsma, korrektorid Laine Sinikas ja Ilse Rannakivi, masinakirjutaja Juta Laks, raamatupidaja Elga Reinberg. Ajalehe juhtkiri pärines Eesti Telegraafiagentuurilt või mõnelt kohalikult kõrgemalt parteitöötajalt. Esilehel võisid olla vaid positiivsed kirjutised, kõmu puudus üldse. Peamine sisu oli töösaavutused, esikohal põllumajandus. Oluline oli partei elu rubriik, eranditult positiivse sisuga. Oli ette nähtud avaldada ETA ja üleliidulisi materjale, pea igas lehes oli pildiga sõnum kas kevadkülvist Kasahstanis, Irkutski ehitajatest, Kaug-Ida treialist vms. Viimasel leheküljel võis olla naljanurk, vähesel määral kuulutusi. Ajalehe panid kokku toimetaja, toimetaja asetäitja ja sekretär. Maketi tegi sekretär. Pärast masina- või käsiladu lähedal asuvas trükikojas tõi käskjalg tömmised toimetusse, kus kaks korrektorit kontrollisid need üle. Küljendamine toimus trükikojas käsitsi.“ (Toomsalu 2001).

19. juunil 1989. aastal ilmus **Türi Rahvalehe** esimene üksiknumber. Selle esilehel kirjutas türilane Olev Kenk: „Sinu käes on Türi Rahvalehe esimene number, mille kultuurimaja andis välja kodukandipäevade puhuks. Vanemad inimesed teavad Türi rajooni aegu, kui Türil oli oma trükikoda ja ilmus ka ajaleht. See on lehe esimene number. Kes teab, võib-olla jääbki ainsaks, kuid tore oleks, kui meie linnal oleks kas või väiksema mahuga ja üks kord kuus ilmuv oma ajaleht.”

Regulaarseks muutus Türi Rahvalehe ilmumine alates oktoobrist 1989. Lehe trükiarv jäi 1000 ja 1800 eksemplari vahele.

21. oktoobril avaldas maakonnaleht Järva Teataja uudise „Ilmus Türi Rahvaleht“, mille autoriks oli uue lehe toimetaja Olev Kenk. Ta kirjutas: „Juunikuus, Türi kodukandipäevade eel andis Türi Kultuurimaja välja linnalehe. Siis oli plaan selle väljaandmist jätkata. Türi Rahvalehe teine number on nüüd trükitud, neil päevil jõuab see lugejateni.

Numbri avaloos kirjutab türilane Tiit Ruisu oma arusaamast, kuidas taastada linna omavalitsus. Aktuaalseimat teemat – valimisi – puudutavad oma kirjutistes linnavalitsuse sekretär Margit Lugna ja Järvamaa Rahvarinde Eestseisuse liige Arved Schumann. Türi kaubamaja juhataja Helga Lellsaare abiga süvenetakse defitsiidiprobleemi, sidesõlme Türi LT jaoskonn juhataja Jaak Reiska selgitab, millal linlased saavad telefoni. Edith Ruisu Alempoise muinsuskaitse klubist kirjutab sellest, kuidas kulgeb Vabadussõja ausamba taastamine Türi Vanal kalmistul, kultuurimaja direktor Rein Juurik meenutab teguderohket suve ja annab ülevaate sügiskavadest.

Varsti algab valimisvõitlus. Türi esitatud linna- ja rajooninõukogu saadikukandidaatidel on võimalus Türi Rahvalehes oma valimisplatvormi tutvustada. Järgmine leht ilmub loodetavasti novembrikuu keskel.“ (Kenk 1989).

1990. aastal ilmus Türil neli erinevat väljaannet. Lisaks Türi Rahvalehele ilmusid veel:

Türi EPT info, mis oli 4-8leheküljeline tasuta väljaanne. See ilmus kord kuus trükiarvuga 800-1000 eksemplari. Ka selle lehe toimetajaks oli Olev Kenk;

Türi Sovhoostehnikumi Teataja – neljaleheküljeline tasuta väljaanne, mida trükiti 650-1200 eksemplari ja mis kajastas Säreveere, Põikva, Laupa ja Kolu piirkonna uudiseid. Leht ilmus selle nime all kuni juuni lõpuni 1990. aastal. Siis sai sellest

Türi Küla Elu – 2-4leheküljeline tasuta vallaleht, trükiarvuga 850. Nende väljaannete toimetajaks oli Einar Hiob.

Lisaks ilmusid praeguse Türi valla territooriumil veel erinevate külade tasuta väljaanded: Kabala kolhoosi Külaleht, Kirna kolhoosi Infoleht, Oisu valla Teataja. (Eesti Rahvusraamatukogu 1991: 66).

1991. aasta sügisel andis Türi Rahvalehe toimetaja Olev Kenk intervjuu Järva Teataja ajakirjanikule Katrin Streimannile. Selles rääkis Kenk lehe tulevikust: „Linnavolikogu viimasel koosolekul oli lehe küsimus päevakorras. Volinikud olid üsna üksmeelsel seisukohal, et leht peab jääma ja raha selleks tuleb leida, räägiti ka toimetaja töötasust ja honorarifondist (meie autoritele pole viimast alati jätkunud). Paberi muretsmise ja levitamise korralduse võttis enda kanda linnavalitsus. Nõnda sai võimalikuks, et järgmisel aastal hakkab Türi Rahvaleht ilmuma kaks korda kuus ning et linna piires on seda võimalik koju tellida. Üksiknumbri hind on üks rubla, tellimusi võetakse linnavalitsuses vastu...“

Kenk rääkis veel, et volikogu tingimus oli, et kolmandik kirjutistest pärineks teiste sulest. See oli vajalik, et leht ei oleks ühe mehe leht.

Lehe vigadeks nimetas Kenk pikki ja tüütavaid lugusid, keelt ja stiili. Tellijate arvuks prognoosis ta 200-300. (Streimann 1991).

1992. aastal hakkaski Türi Rahvaleht ilmuma linnavalitsuse toetusel neljaleheküljelisena kaks korda kuus, trükiarvuks oli 500-1000.

1993. ja 1994. aastal kasvas nii lehe maht kui ka trükiarv. Aeg-ajalt ilmus leht kuueleheküljelisena ning trükiarv tõusis kuni 1500ni. Ilmumissagedus jäi samaks – leht ilmus kaks korda kuus, 15. ja 30. kuupäeval. Lehe väljaandmist toetasid Türi linnavalitsus ja Türi vallavalitsus.

1994. aastal sai Olev Kengi asemel toimetajaks Arnika Tegelman, temaga koos töötas varem Küla Elu toimetanud Einar Hiob, kes kirjutas Türi Rahvalehes edasi maaelu-teemadel. Lehte trükiti AS-s Pärnu Trükk. Lehe väljaandmist toetasid Türi linnavalitsus ja Türi vallavalitsus.

1996. aastal hakkas Türi Rahvaleht ilmuma 4 korda kuus.

1999. aastast asus lehe juures taas tööle Olev Kenk, nüüd peatoimetajana. Lisaks temale töötasid lehe juures ka kaks toimetajat – Anneli Kenk ja Einar Hiob. Leht ilmus igal laupäeval ja seda trükiti Paides, algul trükikojas Valmar, hiljem OÜ Filandra Grupp trükikojas. Alates 1999. aasta sügisest hakkas Türi Rahvaleht kajastama mitte ainult Türi linna, vaid ka Lõuna-Järvamaa piirkonna uudiseid.

Lehe laienemisest kirjutas ka maakonnaleht Järva Teataja: „Kui sügisest hakkab Türi Rahvalehes kaks inimest täiskohaga tegutsema, loodab Kenk, et sellega paraneb väljaande kvaliteet. „Praegu saab leht kokku viimasel minutil ja seetõttu lipsab mõni viga sisse,“ ütles ta. Türi Rahvalehe senise arenguga on Kenk rahul, sest on üks väheseid omavalitsuslehti, mis ei ole üksnes ametlike teadete edastaja.“ (Reinberg 1999).

2001. aastal asus lehe peatoimetajana tööle Lii Sammler. Leht jätkas ilmumist igal laupäeval neljaleheküljelisena. Aasta hiljem oli lehe maht kasvanud kaheksale, aeg-ajalt ka 12-le leheküljele, tööle võeti müügijuht.

2003. aastal hakkas leht ilmuma igal reedel. Kokku ilmus aastas 51 lehenumbrit, pluss lisad „Täiega noor“ nr. 1-8 (7, 11, 15, 20, 39, 43, 47, 49), „Kevadpealinna kultuurikalender“ (11), „Keskkonnaleht“ (46). Türi Rahvalehte ei nimetatud enam Türi linna ja valla nädalaleheks, vaid Türi piirkonna nädalaleheks. Lehte hakati trükkima Põltsamaal, OÜ Vali Press trükikojas.

2003. aasta juunis hakkas Türil ilmuma konkureeriv väljaanne, **Türi Uudisleht**, mille toimetaja oli Arvo Saad. Leht ilmus kord nädalas, neljapäeval. Kokku anti välja 28 numbrit, viimane neist ilmus sama aasta lõpul.

2005. aastast oli Türi Rahvalehe peatoimetajaks taas Olev Kenk, kes lahkus töölt aasta lõpus. Toimetuses töötas 2005. aastal lisaks peatoimetajale ka täiskohaga toimetaja, müügijuht-raamatupidaja ja poole kohaga sporditoimetaja.

2006. aasta esimesed kaks kuud töötas leht ilma peatoimetajata, märtsist juulini tegi seda tööd Ülo Rood. Augustis vedas toimetuse tööd taas toimetaja, septembrist 2006 töötab peatoimetajana Anu Bollverk.

Türi Rahvalehe toimetus asub Türil Wiedemanni tänav 1. Firma põhitegevusalaks on kord nädalas Türi valla uudiste edastamine. (Uus suurvald moodustati 23. oktoobril 2005 Türi linna, Türi valla, Oisu valla ja Kabala valla ühinemisel). Lisaks tegeleb OÜ Türi Rahvaleht kahe lisaprojektiga aastas, kalendri ja Türi lillelaada lehe väljaandmisega. Ettevõttes töötavad täistööajaga peatoimetaja ja toimetaja, osalise tööajaga sporditoimetaja, müügijuht-raamatupidaja ja küljendaja.

2. Uurimisküsimused

Käesoleva töö eesmärk on leida vastused järgmistele uurimisküsimustele:

1. Millised on Türi Rahvalehe tellijate ootused?

Millised teemad huvitavad tellijaid kõige enam?

Milliseid žanre ja rubriike eelistavad tellijad?

Millisteks peavad tellijad Türi Rahvalehe peamiseid ülesandeid?

Millisteks peavad tellijad Türi Rahvalehe peamisi puudusi?

Kas erinevatel vanusegruppidel on erinevad eelistused ja millised need on?

2. Mida pakub lehetellijatele Türi Rahvaleht?

Millistel teemadel kirjutab Türi Rahvaleht kõige enam?

Milliseid žanre ja rubriike kasutab Türi Rahvaleht?

Kes on Türi Rahvalehe artiklite autorid ja allikad?

3. Kui järjekindlalt ja põhjalikult lehetellijad lehte loevad ja kuidas nad tähtsustavad Türi Rahvalehte teiste ajalehtede kõrval?

4. Kuidas hindavad lehetellijad Türi Rahvalehe sisulist taset ja kujundust?

3. Metoodika ja valim

Käesoleva töö uurimisküsimustele vastuste leidmiseks kasutasin peamiselt kvantitatiivseid meetodeid – tellijaküsitlust ja standardiseeritud sisuanalüüsi .

Standardiseeritud küsitlus koosnes kahest osast, esimene neist sisaldas üldiseid küsimusi lehe ja selle tellija kohta, teine osa sisaldas küsimusi lehe sisu kohta. Küsitlusankeedi koostamisel võtsin aluseks kodeerimistabeli ning küsimustiku linna- ja rajoonilehtede lugejale „Ajaleht ja elu“ (Lauristin, Vihalemm 1981).

Küsitlusankeedis oli kokku 24 küsimust, neist 19 etteantud valikvastustega ning viis avatud küsimust. Ankeedi abil soovisin teada saada tellijate huvi erinevate teemade, rubriikide ja lehes avaldatavate praktiliste teadete kohta, nende arvamust kohaliku lehe ülesannetest, arvamust Türi Rahvalehe puudustest ning tellijate ettepanekuid lehe paremaks muutmiseks. Lisaks soovisin saada üldpilti lehe tellijatest (tellimise järjekindlus, lehenumbri lugemise põhjalikkus, teiste ajalehtede regulaarne jälgimine) ja nende hinnangust Türi Rahvalehe sisule ja kujundusele.

Uurimise valim moodustus algul juhuvalimi põhimõttel – valimisse sattus Türi Rahvalehe tellijate nimekirjast iga kolmas tellija, kelle aadressiks oli Türi linn, kokku 100 tellijat.

Valimist jäid välja valla maapiirkondades ja väljaspool Türi valda elavad tellijad, kes moodustavad lehe tellijatest kokku ühe kolmandiku.

Ankeedid viidi tellijatele nimeliselt koju kätte. Kõiki valimisse sattunud tellijaid ei olnud aga võimalik kätte saada ja hiljem ei olnud võimalik kätte saada kõiki välja jagatud ankeete või olid mõned puudulikult täidetud. Korralikult täidetud ankeete sain tagasi 80.

Et valimisse olid sattunud peamiselt eakamad tellijad, aga soov oli teada saada ka nooremate lehetellijate arvamusi ja eelistusi, jagasin 14 ankeeti välja alla 35 aastastele vastajatele Türi linnas asuvates ettevõtetes, kuhu leht on tellitud, ning kuus Türi gümnaasiumi abiturientidele, kelle peresse leht on tellitud. Ettevõtete hulgast valisin tellijate nimekirjast erinevaid – koolid, lasteaiad, muuseum, kultuurimaja, põllumajandusmasinaid müüv ettevõte, kirjastus ja keskkonnateenistus.

Küsitlusankeet on toodud lisas 1.

Sisuanalüüsi eesmärgiks oli kvantifitseerida teemade, žanride, rubriikide, autorite ja allikate, esinemist Türi Rahvalehes 2007. aastal. Analüüsitavaks materjaliks oli iga teine 2007. aastal

ilmunud lehenumber, kokku 26 lehenumbrit. Analüüsiühikuks oli üks artikkel, ühikuid kokku oli 645, välja jäid 7. ja 8. leheküljel asunud teated ja reklaam. Reklaamtekstid, mis olid avaldatud kodeeritavatel lehekülgedel, liigitasin kommertsteksti alla.

Kodeerimisjuhendi koostas Türi Rahvalehes esinevate rubriikide ja teemade põhjal, abiks oli ka Kristel Kossari bakalaureusetöö „Võrumaa ajaleht 1990-ndatel aastatel“.

Kodeerimisjuhend koosneb neljast põhikategooriast – žanr/rubriik, autori staatus, allikad, teemad. Nii Türi Rahvalehes 2007. aastal esinenud žanride, rubriikide kui ka teemade esinemissagedus oli oluline võrdlemaks neid tellijaküsitluses ilmnenuid loetavamate ja vähemloetavamate žanride, rubriikide ja teemadega.

Viie lehenumbri põhjal läbi viidud proovikodeerimise käigus lisandusid mõne teemad (külaelu, linna areng, üritused/vaba aeg) .

Kodeerimisjuhend on toodud lisa 2.

Kvantitatiivsete andmete analüüsiks kasutasin tabelarvutusprogrammi MS Excel, mis pakub erinevaid meetodeid andmete analüüsimiseks. MS Exceli pakutavatest võimalustest kasutasin töös loendamise funktsiooni, sagedusjaotuste, sageduste protsentide, keskväärtuste arvutamist ja kahe kogumi keskväärtuste omavahelist võrdlust ning risttabeleid.

Küsitlusankeedi avatud küsimuste analüüs toimus kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodit kasutades.

4. Empiirilised tulemused

4.1 Tellijaküsitlus

Analüüsisin 100 Türi Rahvalehe tellija küsitlusankeeti, et teada saada tellijate eelistusi teemade ja rubriikide kohta, nende arvamusi kohaliku lehe ülesannete kohta ja põhjuseid, miks nad kohalikku lehte tellivad ning ka nende arvamusi selle kohta, millised on Türi Rahvalehe puudused ja mida võiks või tuleks muuta. Uurisin ka tellijate hinnangut lehe sisu ja kujunduse kohta.

24st küsimusest viis olid avatud küsimused, millele lehelugejad vastasid üsna aktiivselt ja andsid oma ettepanekuid ja soovitusi, kuidas lehte huvitavamaks muuta.

Analüüsisin vastuseid ka kolme vanusegrupi kaupa.

Noorimate vastajate vanusegrupi loomiseks arvestasin kokku 15-24aastaste ja 25-34aastaste vastused. Selles vahemikus oli vastajaid kokku 24.

Et 65aastaseid ja vanemaid vastajaid oli kokku 35, arvestasin need vastajad ühte gruppi.

Keskmise vanusegrupi moodustasid vastajad vanuses 35-64 eluaastat, neid oli kokku 41 vastajat.

Vastuseid soo lõikes ma üldiselt ei analüüsinud, uurisin vaid erinevate teemade loetavust meeste ja naiste hulgas eraldi. Mehi oli vastajate hulgas 21% ja naisi 79%. Vastajate sooline suhe ei ole küll tasakaalus, on aga representatiivne, sest lehetellijate hulgas on meeste ja naiste suhtarv peaaegu sama - eraisikutest tellijate hulgas on 24% mehi ja 76% naisi.

Vastuseid hariduse alusel ma eraldi ei analüüsinud. Haridustaseme poolest olid lugejad väga erinevad – 12% vastajatest olid madalama kui keskharidusega, 27% keskharidusega, 35% kesk-eriharidusega ja 26% kõrgharidusega.

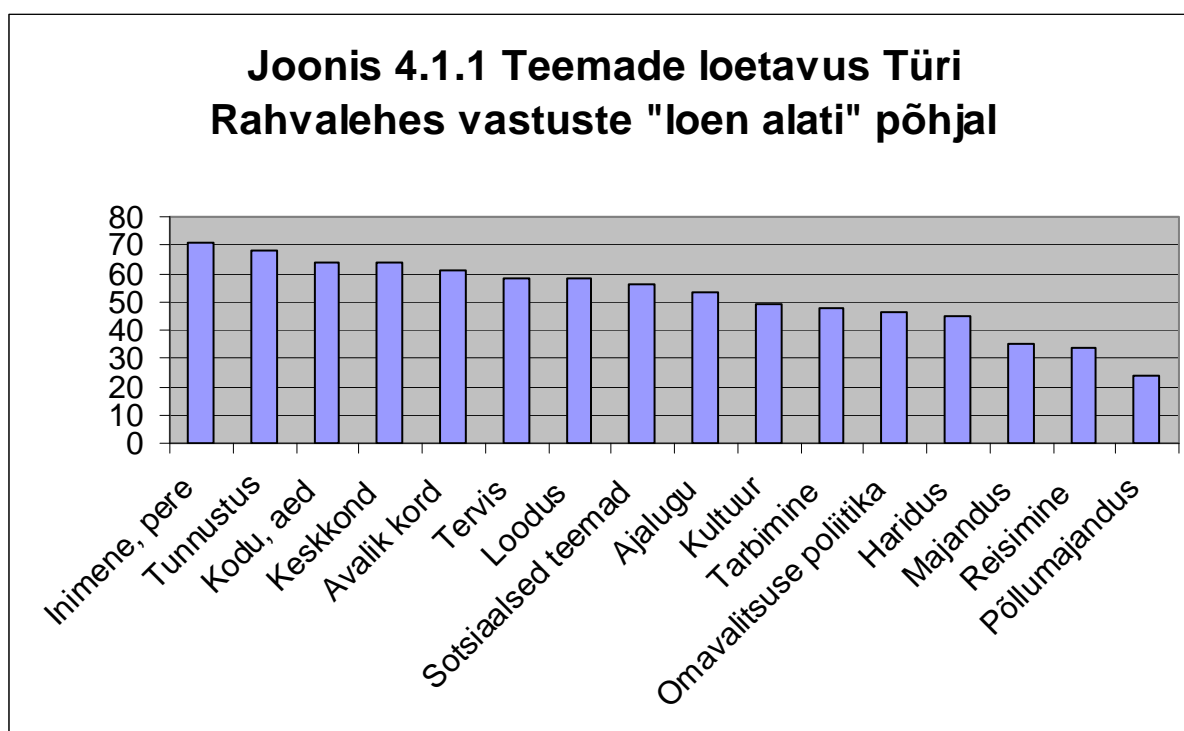
4.1.1 Türi Rahvalehe sisu

1. Erinevate teemade loetavus

Kirjutiste temaatikat hinnates arvasid pooled vastanutest, et lehes kirjutatakse kõigest, mis on oluline. 12% vastanutest pidas teemade valikut ühekülgseks. Kommentaaride hulgas tõsteti

esile, et toimetused peaks rohkem kirjutama linna heakorrast, rohkem Türi linnaga ja vähem maapiirkondadega seotud tegemistest, kaupluste tegevusest (*miks ei ole müügil viilutamata leiba ja saia ning miks lillepoodides on lilled põrandal pimedas*) ning vältima käsitletavate teemade kattumist Järva Teatajas käsitletavate teemadega.

Teemadest huvitasid lugejaid enam psühholoogiliselt lähedased teemad – inimene ja perekond, inimeste saavutused, kodu, aed, majapidamine. Väga oluliseks peeti ka keskkonnateemat, kirjutisi avaliku korra tagamisest, tervise-, loodusteemad. Kõige vähem pakkusid lehetellijatele teemadena huvi põllumajandus, reisimine, majandus ja haridus. Teemade loetavuse pingerida vastuste „loen alati“ põhjal kujutab graafiliselt joonis 4.1.1.

Võrdlesin teemade eelistusi ka vanusegruppide lõikes, arvestades selleks välja keskvaartused ja võrreldes neid omavahel.

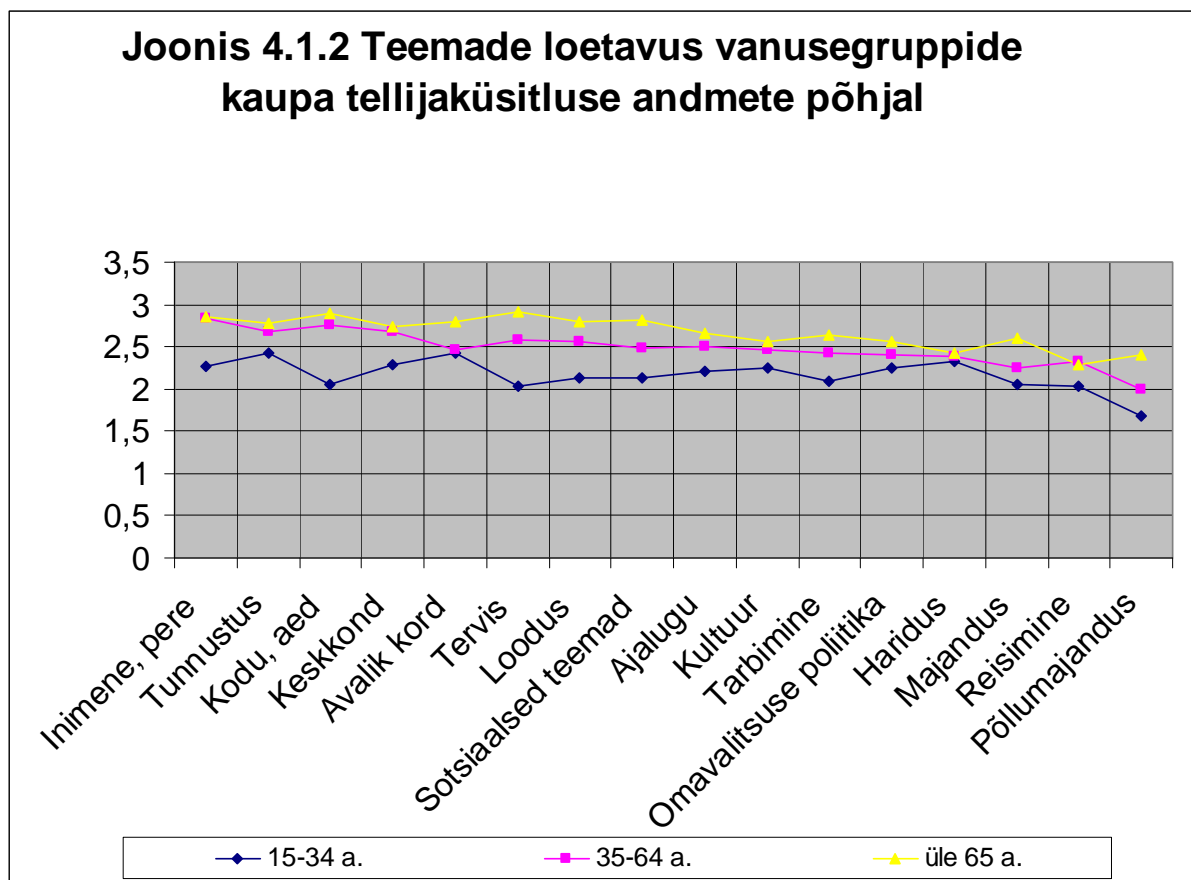
Nooremate vastajate grupis (15-34a) olid loetavaimadeks teemadeks tunnustus, kuritegevus/avalik kord ja haridus/koolielu. Esikolmiku teemadele järgnesid keskkond, inimene ja pere, kultuur ja omavalitsuse poliitika. Kõige vähem lugesid noorima vanusegrupi vastajad artikleid põllumajanduse, tervise ja reisimise teemadel.

Keskmise vanusegrupi vastajate (35-64a) lemmikteemadeks olid inimene ja pere, kodu ja aed, keskkond ja tunnustus. Huvi pälvisid rohkem ka tervise-, looduse- ja ajalooteemalised artiklid. Kõige väiksem oli keskmise vanusegrupi vastajate huvi põllumajanduse, majanduse ja reisimise vastu.

Vanemate vastajate grupis (65a ja vanemad) olid esikolmiku teemadeks tervis, inimene ja perekond, kodu ja aed. Suurema huvi pälvisid ka sotsiaalsed teemad, loodus ja kuritegevus/avalik kord. Kõige väiksem oli vanema vanusegrupi vastajate huvi reisimise vastu, põllumajanduse ja koolielu teemade vastu.

Teemade loetavust vanusegruppide kaupa kujutab joonis 4.1.2.

Jooniselt on ka näha, et huvi erinevate teemade vastu on üldiselt kõige suurem vanemas vanusegrupis – selle grupi vastajatel oli huvi kõige suurem kõigi teemade vastu, välja arvatud reisimine. Noorima vanusegrupi vastajate huvi oli kõige madalam kõikide teemade vastu.

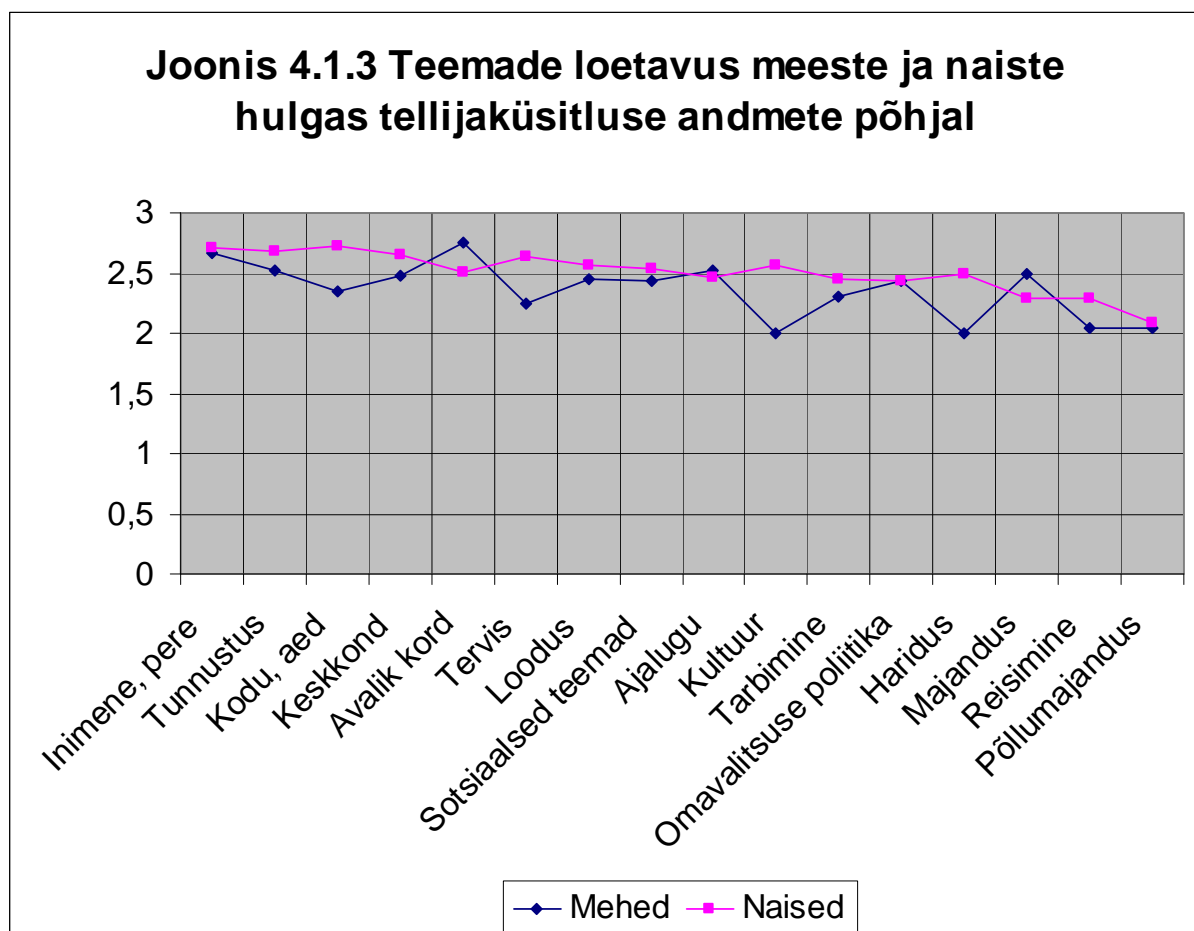
Võrdlesin teemade eelistusi ka soo lõikes, arvestades selleks välja eraldi meeste vastuste ja naiste vastuste keskväärtused ja võrreldes neid omavahel.

Meeste hulgas oli loetavaimaks teemaks avalik kord/kuritegevus, selle järel inimene/perekond ning siis ajalugu/kodulugu ja tunnustus. Mehi huvitasid teemadest kõige vähem kultuur/kunst, haridus/koolielu, aga ka reisimine ja põllumajandus.

Naiste seas olid loetavaimateks teemadeks kodu/aed, inimene/perekond, tunnustus ja keskkond/heakord. Kõige vähem huvitasid naissoost lehetellijaid põllumajandus, majandus ja reisimine.

Meeste huvi oli naiste huvist suurem kolme teema puhul, need olid avalik kord/kuritegevus, majandus ja ajalugu/kodulugu. Võrdne huvi oli meestel ja naistel omavalitsuse poliitika vastu. Naiste huvi oli tunduvalt suurem kultuuri, hariduse, tervise ja kodu/aiapidamisega seotud teemade vastu.

Teemade loetavust meeste ja naiste hulgas kujutab graafiliselt joonis 4.1.3.

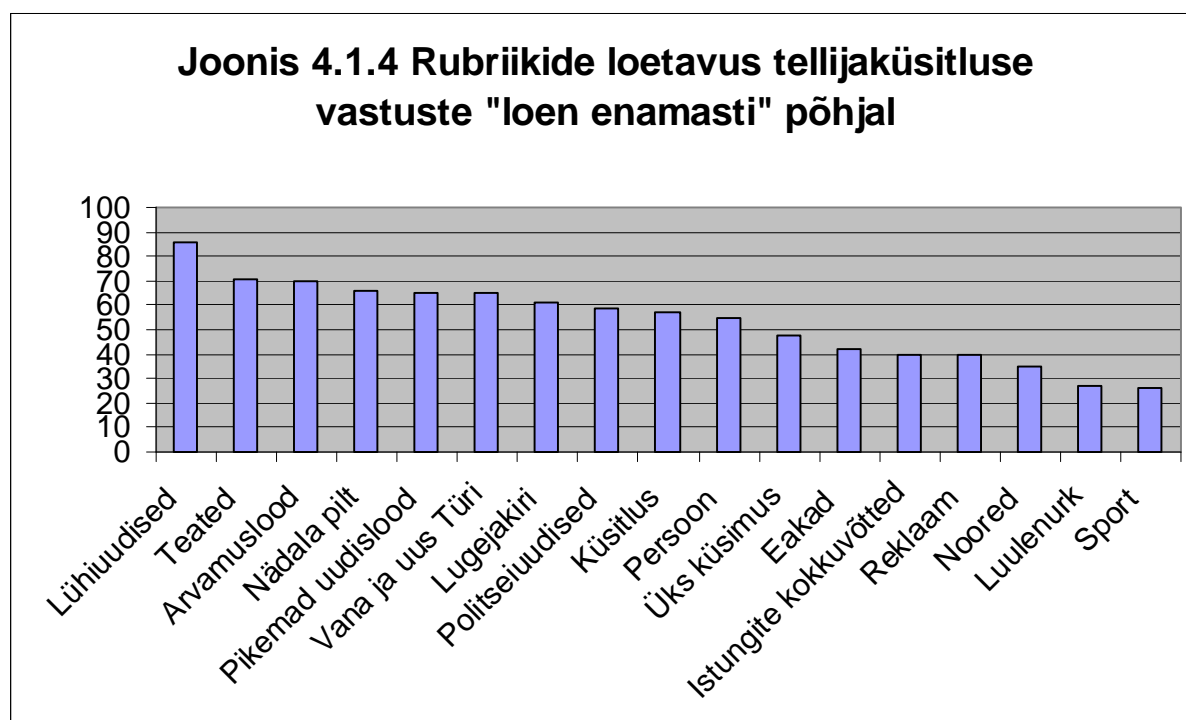

2. Erinevate rubriikide ja teemalehekülgede loetavus

Rubriikidest ja teemalehekülgedest loeti kõige enam lühiauudiseid – 86% vastajatest luges neid enamasti alati. Neid, kes lühiauudiseid üldse ei loeks, vastajate hulgas ei olnud.

Teisena loeti enamasti alati teateid (71% vastajatest) ja kolmandana arvamusalugusid. Selline tulemus oli ootamatu, sest lehe toimetus on kõige olulisemaks pidanud pikemaid auudislugusid. Neljandaks jäi rubriikide loetavuse pingereas nädala pilt, mis on sisuliselt pildiga lühiauudis. Pikemad auudislööd jäid koos koduloolise rubriigiga „Vana ja uus Türi vallas“ loetavuselt 5.-6. kohale.

Neile järgnesid lugejakiri, politseiauudised ja tänavaküsitlus. Peamiselt isikulugudest koosnevad rubriigid „Persoon“ ja „Eakad“ olid rubriikide loetavuse pingereas alles 10. ja 12. kohal. Kõige vähem loeti spordi auudiseid ja rubriiki „Luulenuk“. Huvi oli väike ka rubriigi „Noored“ vastu, reklaami ning vallavalitsuse ja volikogu istungite kokkuvõtete vastu. Rubriikide loetavust vastuste „loen alati“ põhjal esitab joonis 4.1.4.

Analüüsisin ka rubriikide ja teemalehekülgede loetavust vanusegruppide kaupa.

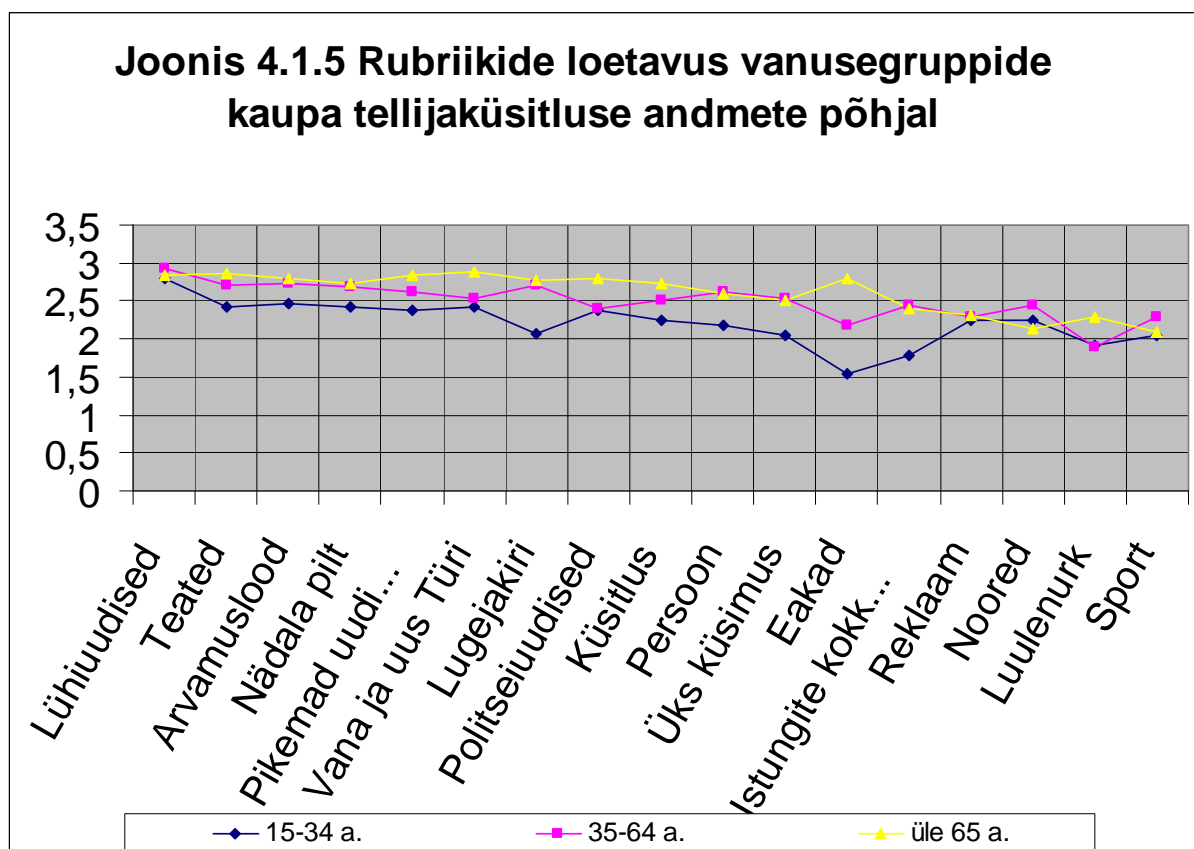
Noorimasse vanusegruppi (15-34a) kuuluvate vastajate seas oli loetavaimaks rubriigiks „Sõnumid“, sellele järgnesid arvamusalused, seejärel teated ja rubriigid „Nädala pilt“ ja „Vana ja uus Türi vallas“. Neile järgnesid võrdselt loetavad pikemad auudislööd ja politseiauudised.

Keskmiselt loetavad olid rubriik „Noored“, tänavaküsitlus ja reklaam. Kõige vähem loeti nooremate vastajate seas rubriiki „Eakad“, aga ka vallavalitsuse ja volikogu istungite kokkuvõtteid ning luulenurka.

Keskmise vanusegrupi (35-54a) vastajad lugesid samuti kõige rohkem lühisõnumeid, seejärel arvamusküsitlusi, teateid ja lugejakirju. Neile järgnesid loetavuselt rubriik „Nädala pilt“, pikemad uudislood ja persoonilood. Kõige väiksem oli keskmises vanusegrupis huvi luulenurga, rubriiki „Eakad“ ning spordiuudiste ja reklaami vastu.

Vanema vanusegrupi (65a ja vanemad) vastajate seas oli kõige suurem huvi koduloolise fotonurga „Vana ja uus Türi vallas“ vastu, loetavuselt järgnesid sellele teated, lühiauudised ja pikemad uudislood. Järgmistena loeti võrdselt politseiuudiseid, arvamusküsitlusi ja rubriiki „Eakad“. Vähem loeti persoonilugusid, rubriiki „Üks küsimus“ ning vallavalitsuse ja volikogu istungite kokkuvõtteid. Kõige väiksem huvi oli vanematel vastajatel spordiuudiste vastu, aga ka rubriiki „Noored“ ja „Luulenurk“ vastu.

Erinevate rubriikide ja teemalehekülgede loetavust esitab joonis 4.1.5.

Rubriikide ja teemalehekülgede osas olnud avatud küsimusele „Kas tunnete puudust mõne ruriigi järele?“ olid vastajad teinud hulgaliselt ettepanekuid. Mõned näited:

**rohkem tahaks asjalikku teavet kuritegevusest;*

**loodust on vähe;*

**rohkem võiks olla arstide nõuannet vastavalt aastaajale ja lugusid loodusest;*

**aiandusteemat on vähe;*

**lühike nõuandenurk potipõllu-aiapidajale vastavalt hetkevajadusele. Näiteks sel aastal on hirmpalju tigused, mis teha. Või sügisel – et nüüd on paras aeg tulbisibulad mulda pista või püsililli väetada või millega;*

**liiga Türi keskne, peaks olema paremat infot ka ümbruskonna kohta;*

**rohkem võiks olla maaelulisi teemasid. Talupidajate tööd ja tegemised. Kuidas elab Türi vallas maainimene;*

**tore oli mõned aastad tagasi läbi Murumoori kalli kaasa mõnusa huumori nähtud kohalikud sündmused;*

**valla asutuste, ettevõtete tööd-tegemised;*

**teenused – kaupluste lahtiolek, bussi, rongi sõiduplaanid regulaarselt, potissepad, korstnapühkijad jm töömehed;*

**tarbijatele. Teemadeks – ebatervisliku toidu turustamine lastele, toodete märgistamine, akrüülamiid, tarbijate õigused;*

**Türi linna reaalsed arengusuunad ja kuidas neid ellu viiakse. Türi linna ja valla ilusamate koduaedade tutvustus, samuti hooldamata aedade tutvustus;*

**piirkonna turismiobjektid, -rajad, -ehitised. Spordivaldkonnast tervisesport, selle tegijatest;*

**majandus – ettevõtete käekäigust, toimetulekust, muredest;*

**põllumajandustootmisest Türi suurvallas;*

**võiks olla rubriik, kus nalja, luulet, loriguttu jne. , mis aitaks lahjendada elumuresid ja maandada pinget. Inimkond vajab ju peale leiva ka tsirkust;*

**ajaviiteks võiks olla mõni ristsõna või mõistatus.*

Küsimusele, millised rubriigid või teemaleheküljed on üleliigsed, vastasid lugejad:

**koolielu teemad ei ole nii huvitavad ja võtavad liiga palju leheruumi;*

**õnneks pole horoskoopi jms olnud ja need olgugi olemata;*

**liiga palju sporti;*

**TV kava, korduv kaubanduslik reklaam;*

**luulenurk;*

**aiatark;*

**valla valitsemise teemat on liiga palju;*

**oleks tore, kui saaks lugeda intervjuusid tuntud inimestega, kes Türitl pärit.*

3. Kohaliku lehe ülesanded lugejate hinnangul

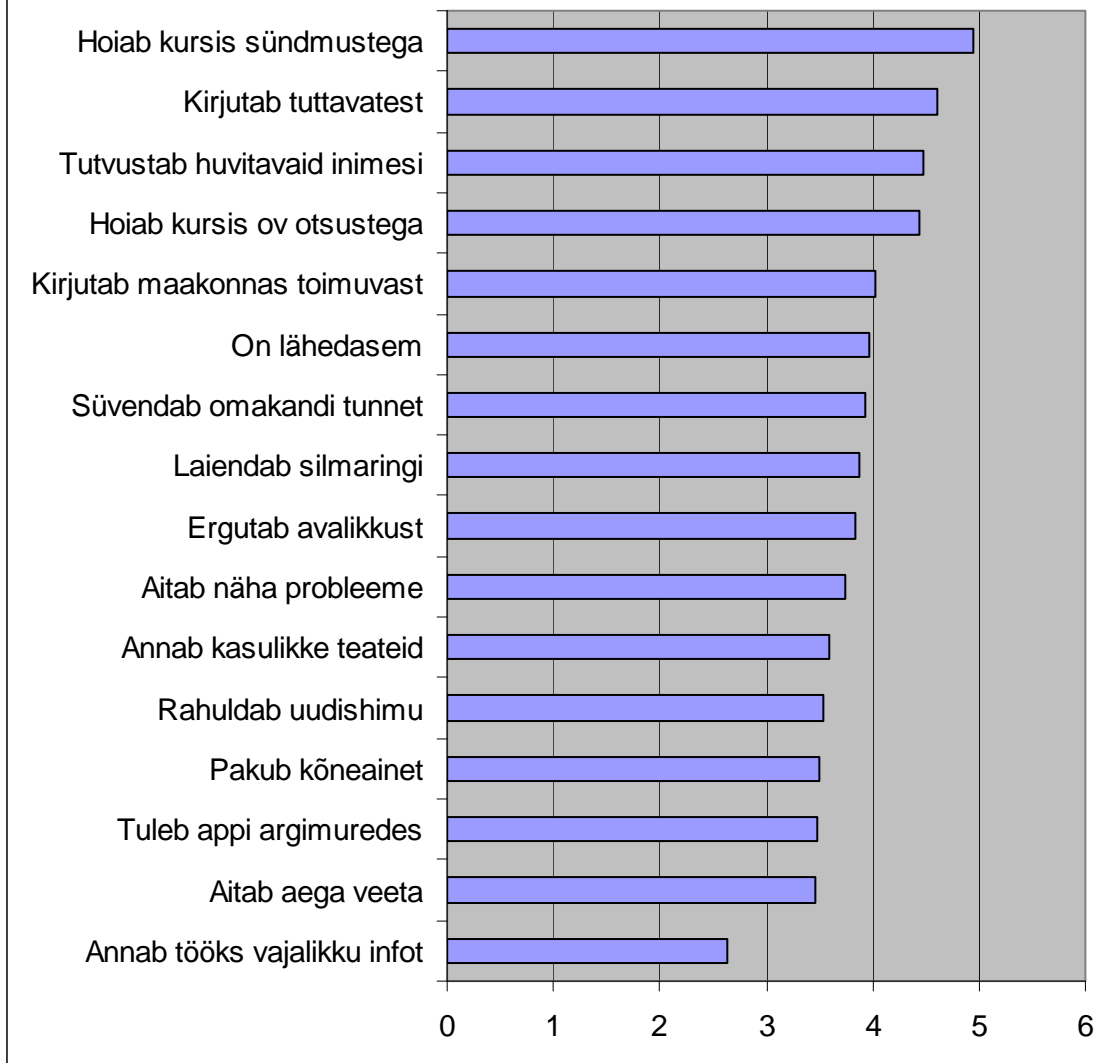
Kõige olulisemaks pidasid lugejad seda, et kohalik leht hoiab neid kursis kohalike sündmustega. Olulisemaks hinnati ka seda, et leht kirjutab tuttavatest inimestest ja kohtadest, tutvustab huvitavaid inimesi, nende töid ja mõtteid ning hoiab kursis kohaliku omavalitsuse otsustega.

Põhjused, mis on lehelugemisel samuti olulised, aga mitte esmatähtsad, on maakonnas toimuva kajastamine, lähedasem suhtlemine lugejaga, omakandi tunde süvendamine, silmaringi laiendamine ja avalikkuse ergutamine valla elu kohta sõna sekka ütlema.

Kohaliku lehe ülesanneteks ei pea lehetellijad nende tööks vajaliku info andmist, ajaveetmise pakkumist, argimurede abiks olemist või kõneaine pakkumist.

Kohaliku lehe ülesandeid tellijate hinnangul esitab joonis 4.1.6.

Joonis 4.1.6 Türi Rahvalehe ülesanded tellijaküsitluse põhjal

Analüüsisin vastuseid kohaliku lehe ülesannete kohta ka vanusegruppide lõikes. Noorima vanusegrupi (15-34a) vastajad loevad lehte peamiselt seepärast, et see hoiab kursis kohalike sündmustega, kirjutab tutvavatest inimestest ja kohtadest, tutvustab huvitavaid inimesi, nende töid ja mõtteid. Oluliseks peetakse ka seda, et leht hoiab kursis omavalitsuse otsustega, kirjutab maakonnas toimuvast, ergutab avalikkust valla elu kohta sõna sekka ütlema, laiendab silmaringi ja annab uusi teadmisi.

Kohaliku lehe ülesanneteks ei pea noorema vanusegrupi vastajad seda, et leht annaks tööks vajalikku infot või igapäevaseks eluks vajalikke teateid ja näpunäiteid või tuleks appi argimuredes.

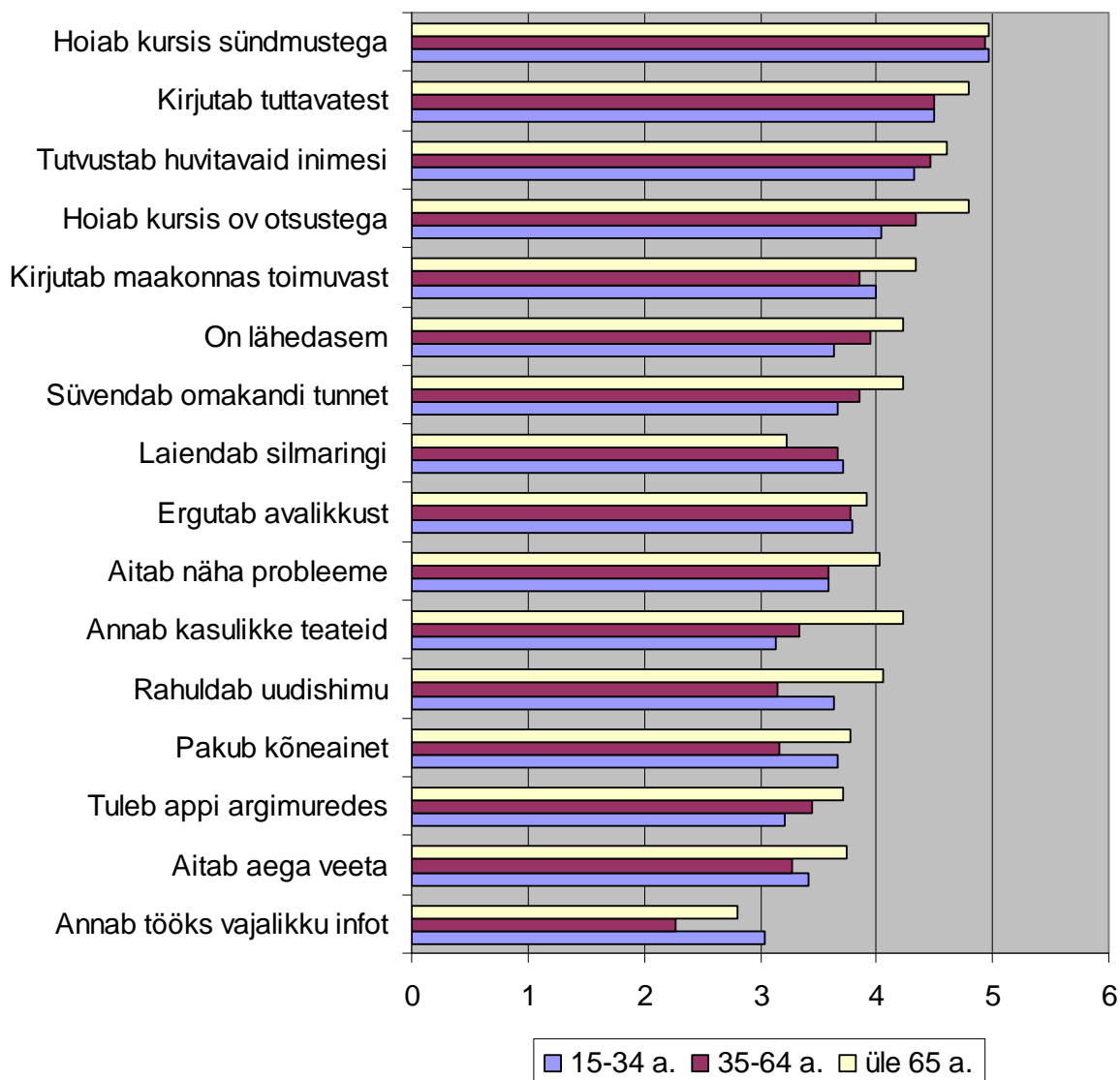
Keskmise vanusegrupi (35-64a) vastajate hinnangul on neli tähtsamat kohaliku lehe ülesannet needsamad – hoiab kursis kohalike sündmustega, kirjutab tuttavatest inimestest ja kohtadest, tutvustab huvitavaid inimesi ja hoiab kursis omavalitsuse otsustega. Oluliseks peeti ka seda, et leht on lugejaga suheldes lähedasem, süvendab omakandi tunnet ja kirjutab maakonnas toimuvast. Kohaliku lehe ülesanneteks ei pea keskmise vanusegrupi vastajad seda, et leht annaks tööks vajalikku infot, rahuldaks uudishimu või pakuks kõneainet.

Vanema vanusegrupi (65a ja vanemad) vastajate hinnangul on lehe esmasteks ülesanneteks kohalike sündmustega kursis hoidmine, tuttavatest inimestest ja kohtadest kirjutamine, omavalitsuse otsustega kursis hoidmine ja huvitavate inimesi, nende tööde ja mõtete tutvustamine.

Kohaliku lehe ülesanneteks ei pea vanemad vastajad seda, et leht annaks tööks vajalikku infot, tuleks appi argimuredes või aitaks aega veeta.

Kohaliku lehe ülesandeid eri vanusegruppide hinnangul esitab joonis 4.1.7.

Joonis 4.1.7 Türi Rahvalehe ülesanded tellijaküsitluse põhjal eri vanusegruppide hinnangul

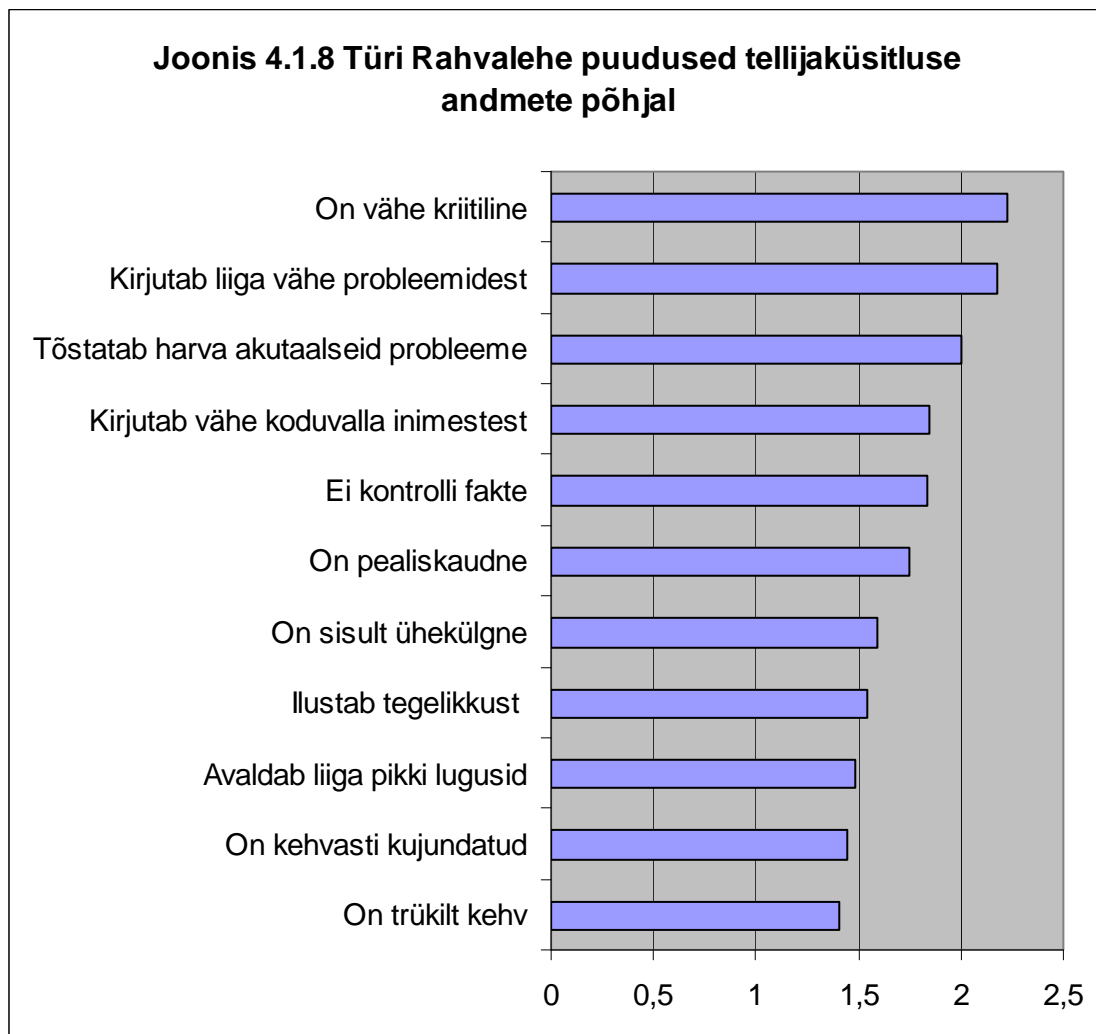
4. Türi Rahvalehe puudused

Kõige rohkem vastanuid pidas Türi Rahvalehe suurimaks puuduseks ajalehe liigset leebust ja liiga vähest kriitilisust ning seda, et leht kirjutab liiga vähe probleemidest Türi vallas.

Suuremateks puudusteks peeti veel seda, et leht tõstatab liiga harva aktuaalseid probleeme ning kirjutab liiga vähe koduvalla inimestest. Keskmiste puudustena märgiti seda, et leht ei kontrolli fakte (mitmes ankeedis täpsustati, et toimetuseks eksib nimede õigesti kirjutamises, eriti sporditulemuste osas), on pealiskaudne ja ei süvene põhjustesse ning on sisult ühekülgne.

Lehetellijad ei arvanud, et lehe trükk või kujundus oleks kehv või et avaldatud lood oleks liiga pikad.

Türi Rahvalehe puudusi tellijate hinnangul esitab joonis 4.1.8.

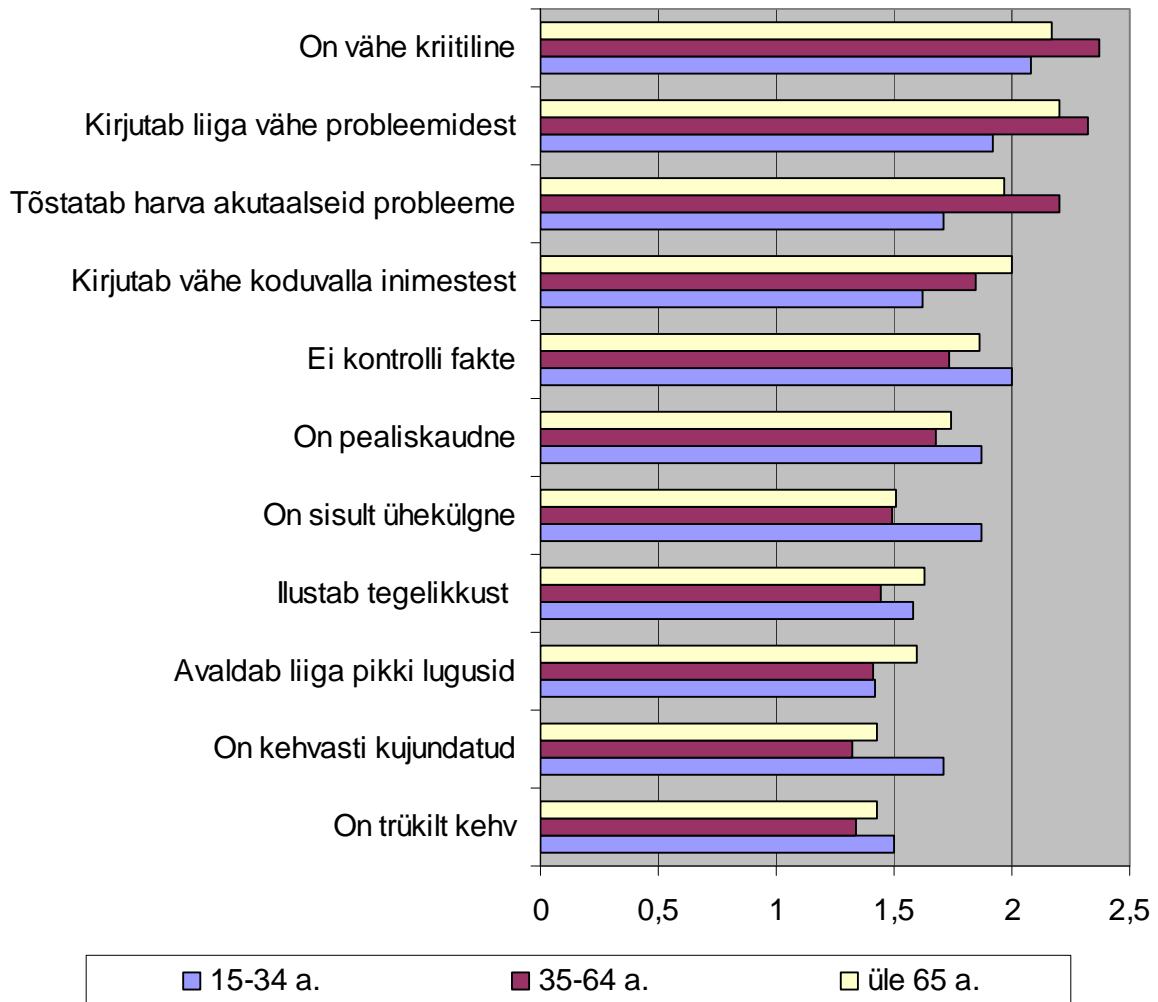
Võrdlesin märgitud puudusi ka vanusegruppide lõikes.

Noorema vanusegrupi (15-34a) vastajate hinnangul olid lehe suurimateks puudusteks lehe liigne leebus, faktide kontrollimata jätmine ja see, et liiga vähe kirjutatakse probleemidest vallas. Keskmiste probleemidena märgiti seda, et leht on pealiskaudne, sisult ühekülgne, tõstatab harva aktuaalseid probleeme ja on kehvasti kujundatud. Nooremate vastajate arvates ei ole probleemiks see, et leht avaldaks liiga pikki lugusid, oleks trükilt kehv või ilustaks tegelikkust.

Keskmise vanusegrupi (35-64a) vastajad pidasid suuremateks puudusteks seda, et leht on liiga leebe ja liiga vähe kriitiline, kirjutab liiga vähe probleemidest vallas, tõstatab harva aktuaalseid probleeme ja kirjutab liiga vähe koduvalla inimestest. Keskmiste probleemidena nimetati seda, et leht ei kontrolli fakte, on pealiskaudne ja sisult ühekülgne. Kindlasti ei ole selle vanusegrupi vastajate hinnangul lehe kujundus või trükk kehvad või lood liiga pikad.

Vanema vanusegrupi vastajate arvates olid lehe suurimad puudused järgmised: leht kirjutab liiga vähe probleemidest vallas, on liiga leebe ja liiga vähe kriitiline, kirjutab liiga vähe koduvalla inimestest ja tõstatab liiga harva aktuaalseid probleeme. Keskmiste puudustena märgiti, et leht ei kontrolli fakte, on pealiskaudne ja ilustab tegelikkust. Vanemate vastajate hinnangul ei ole leht kujunduselt või trükilt kehv ega ka mitte sisult ühekülgne. Lehe puudused erinevate vanusegruppide hinnangul on ära toodud joonisel 4.1.9.

**Joonis 4.1.9 Türi Rahvalehe puudused
tellijaküsitluse andmetel eri vanusegruppide
hinnangul**

5. Praktiliste teadete olulisus

Kõige olulisemateks praktilisteks teadeteks nimetasid vastajad teateid kultuuriürituste kohta, neid pidas oluliseks 82% vastanutest. Tähtsuselt teiseks jäid vallavalitsuse teated, mida pidas oluliseks 80% vastanutest. Teateid tuttavate elu kohta (juubelid, sünnid) pidas oluliseks 79%, teateid kaupluste ja teenindusasutuste lahtiolekuaegade kohta 78%, surmateateid 69% ning reklaami ja teateid kaupade ja teenuste kohta 65% vastanutest. Pisut vähem oluliseks peeti

teatrietenduste tutvustusi (oluliseks pidas 59% vastanutest) ja ostu-, müügi-, rendikuulutusi (58%). Kõige vähem olulised olid ilmateated (oluliseks pidas 36% vastanutest) ja televisiooni saatekava (37%).

Noorema vanusegrupi vastajaile olid kõige olulisemad teated kultuuriürituste kohta, töö- ja õppimisvõimaluste kohta ja reklaam kaupade ja teenuste kohta. Kõige vähem oluliseks pidasid nad ilmateateid, televisiooni saatekava ja teateid juubelite ja sündide kohta.

Keskmise vanusegrupi vastajaile olid olulisimad vallavalitsuse teated, seejärel teated kultuuriürituste kohta ja sündide ja juubelite kohta. Kõige vähem oluliseks pidasid nad televisiooni saatekava, ilma- ja surmateateid.

Vanemate vastajate hinnangul olid olulisemad teated tuttavate elu kohta (juubelid), seejärel surmateated ja teated kaupluste ja teenindusasutuste lahtioleku kohta. Kõige vähem oluliseks pidasid nad võrdselt ilmateateid, ostu-, müügikuulutusi ja teateid töö- ja õppimisvõimaluste kohta.

6. Lugejate ettepanekud toimetusele

Avatud küsimuses oli vastajatel võimalus teha ettepanekuid, mida toimetus peaks muutma, et leht vastaks paremini lugejate ootusele.

Mitmed tellijad avaldasid, et ootavad lehelt suuremat kriitilisust:

**tuleks avalikustada rohkem möödapanekuid, ka tuleks rohkem käia kohapeal vaatamas, milline olukord tänavatel ja nende ümbruses ja valgustada eriti kriitiliselt;*

**võidelda julgemalt igasuguste väärnähtuste, saamatuste, venitamiste, nõmedate korralduste, aegunud seaduste ja määruste vastu, kui nad takistavad meie elu edasiminekut;*

**kirjutage rohkem kitsaskohtade likvideerimisest linnas (teede remont, prügi likvideerimine tänavatelt, kalmistutelt) – kõigest, mis puudutab heakorda linnas. Kirjutage ka sellest, et praegune Türi linnavalitsus ja volikogu pole mitte midagi teinud Türi linna edasiarenguks.*

Kas on kirjutatud projekte, küsitud raha? Selleks, et linnas oleks inimestele töökohti?;

**vallavalitsuse ja volikogu istungite kokkuvõtete avaldamisest ainult ei piisa. Laiemat üldsust huvitavate punktide kohta oleks vaja avaldada esimesel võimalusel selgitav artikkel. Näiteks 27. II volikogu muutis Türi valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava 2007-2019.*

Miks? Mida see toob kaasa neile kodanikele, kes ootavad aastaid liitumist? Põhjendused jne.;

**tuleb tuua välja heakorra miinused ja võiks olla ka fotod juures.*

Mitmed ettepanekud olid tehtud teemade ja rubriikide kohta, mida lehes võiks rohkem või vähem olla:

**rohkem loodust. Suuremat tähelepanu peaks osutama liitunud valdadele, üksikute metsakülade toimetulekule (bussiliinid, kauplused, kauplusautod, koolid, postiside). Osal ääremaadel on kasulik vallast lahkuda;*

**avaldama artikleid vallaarsti, perearstide, vet arsti tööst, heakorrast Türi linnas, keskkonnast, koduloomade pidamisest;*

**rohkem tublidest inimestest, miks koerad on lahti, ilusatest majadest, heakorrast, rohkem inimeste tegevusest, saavutustest;*

**sporti liiga mahukalt, pidevalt korduvad ühed ja samad nimed;*

**kultuurinurk – omaloomingulised luuletused, laste kirjandid. MTÜd jt ühiskondlikud organisatsioonid võiksid kirjutada oma tegevusest;*

**leht võiks olla ka õpilastele väljundiks – võiks saata nt paremaid töid õpilaste nõusolekul koolist teile avaldamiseks (luuletused, arutlused, kirjandid). Ikkagi türilased ju. Neil ka uhke tunne, ja vanematel.*

**kujundust võiks ehk disainida. Vanematele lugejatele ehk meeldiks mälestuste rubriik.*

Mõned tellijad olid teinud ka üldisemaid ettepanekuid:

**teemad ei tohiks kattuda Järva Teatajaga ja palju on juba nädala sees Järva Teatajast loetud;*

**laiendama kaasautorite ringi, püüda hõlmata suuremaid piirkondi (Kabala, Oisu, Laupa jne);*

**edasi töötama, s.t. et leht jääks olema/püsima.*

4.1.2 Türi Rahvalehe tellijad ja nende hinnang lehele

Enamus vastanutest on olnud Türi Rahvalehe tellijad üle kuue aasta (67%), neist pooled (33%) on tellinud lehte juba üle kümne aasta.

26% vastanutest on lehetellija olnud 3-5 aastat, 6% valimisse sattunud tellijatest on Türi Rahvalehte tellinud 1-2 aastat. Alla aasta on lehte tellinud vaid üks vastaja.

69% vastajatest luges läbi enam-vähem kogu lehe, 28% vastajatest lugesid läbi vaid neid huvitavad leheküljed. Ainult 3% vastajatest lugesid läbi vaid neid huvitavad artiklid.

Kõige põhjalikumalt lugesid lehte eakamad lehetellijad. Nende hulgast, kel vanust 65 eluaastat ja enam, luges läbi enam-vähem kogu lehe 83% vastanutest.

Tellijad vanuses 35-64 aastat lugesid samuti lehte põhjalikult. Sellesse vanusegruppi kuulunud vastajatest luges läbi enam-vähem kogu lehe 81% vastanutest.

Nooremad vastajad olid valivamad. Vanusegrupis 15-34 aastat luges läbi enam-vähem kogu lehe vaid 29% vastanutest. Suurem osa selle vanusegrupi lehetellijaid luges vaid neid huvitavaid lehekülgi. Lehelugemise põhjalikkusest eri vanusegruppides annab ülevaate tabel 4.1.

Tabel 4.1. Lehelugemise põhjalikkus eri vanusegruppides

	Loeb läbi enam-vähem kogu lehe (% vanusegrupi vastajatest)	Loeb läbi ainult huvitavad leheküljed (% vanusegrupi vastajatest)	Loeb läbi ainult huvitavad artiklid (% vanusegrupi vastajatest)
15-34aastased	29	63	8
35-64aastased	81	17	2
65aastased ja vanemad	83	17	0

Keskmiselt luges ühte koju tellitud lehenumbrit kolm inimest – peale lehetellija veel kaks inimest. Ettevõtetes oli lehelugejaid veelgi enam – ettevõtete töötajate vastuste põhjal luges 64%-s ettevõtetest ühte lehenumbrit neli või rohkem inimest.

Regulaarselt jälgis 79% küsitletud Türi Rahvalehe tellijatest ka maakonnalehte Järva Teataja, neist 29% vastanutest jälgisid lisaks regulaarselt ka mõnda päevalehte (enamasti Postimeest) ja 5% vastanutest mõnda nädalalehte (enamasti Maalehte) ning 27% jälgisid regulaarselt peale Türi Rahvalehe ja maakonnalehe veel ka mõnda päevalehte ja nädalalehte.

Kümme protsenti vastanutest jälgis regulaarselt peale Türi Rahvalehe vaid mõnda päevalehte, neli protsenti jälgisid lisaks Türi Rahvalehele vaid mõnda nädalalehte.

Kaks protsenti vastanutest jälgisid regulaarselt ka päevalehte ja üleriigilist nädalalehte, aga mitte maakonnalehte Järva Teataja.

Viis protsenti vastanutest ei jälginud peale Türi Rahvalehe ühtegi muud lehte regulaarselt.

Kui vastanud saaksid tellida vaid ühtainust lehte, siis oleks see 27%-l vastanutest TüriRahvaleht, 25%-l vastanutest Järva Teataja, 34%-l vastanutest üleriigiline päevaleht ja 14%-l vastanutest üleriigiline nädalaleht.

Kui võrrelda eelistusi vanusegruppide kaupa, siis ilmneb, et noorimad vastajad (15-34a) eelistaksid ainsa lehena üleriigilist lehte, enamus neist valiks ainsa lehena üleriigilise päevalehe.

Vastajate seas, kes kuulusid vanusegruppi 35-64 aastat, selget eelistust ei olnud. Suurim osa neist valiks ainsaks tellitavaks ajaleheks maakonnalehe, pisut vähem eelistaksid üleriigilist päevalehte või Türi Rahvalehte.

Vanusegrupis 65aastased ja vanemad eelistaks kõige suurem osa vastanutest ainsa lehena just Türi Rahvalehte.

Erinevate vanusegruppide eelistusi lehetellimisel esitab tabel 4.2.

Tabel 4.2. Eri vanusegruppide valikud juhul, kui oleks võimalik tellida vaid ühte ajalehte

	Üleriigiline päevaleht (% vanusegrupi vastajatest)	Üleriigiline nädalaleht (% vanusegrupi vastajatest)	Maakonnaleht Järva Teataja (% vanusegrupi vastajatest)	Türi Rahvaleht (% vanusegrupi vastajatest)
15-34aastased	63	29	4	4
35-64aastased	29	5	39	27
65aastased ja vanemad	20	14	23	43

Türi Rahvalehe kujundusega jäid tellijad rohkem rahule kui lehe sisuga.

Kujundust hindas heaks või väga heaks 67% vastanutest ning rahuldavaks 33%.

Kõige kõrgemalt hindasid lehe kujundust kõige vanemad vastajad, kõige kriitilisemad olid noorima vanusegrupi vastajad.

Lehe sisu hindasid heaks või väga heaks 57% vastanutest, rahuldavaks 40 ja kehvapoolseks 3% vastanutest.

Kõige kõrgemalt hindasid lehe sisu vanima vanusegrupi vastajad. Kõige kriitilisemad olid lehe sisu suhtes vanusegruppi 35-64 aastat kuuluvad vastajad.

Kuidas hindasid eri vanusegruppide vastajad lehe sisu ja kujundust, esitavad tabelid 4.3 ja 4.4.

Tabel 4.3. Eri vanusegruppide hinnang lehe sisule

	Väga hea (% vanusegrupi vastajatest)	Üsna hea (% vanusegrupi vastajatest)	Rahuldav (% vanusegrupi vastajatest)	Kehvapoolne (% vanusegrupi vastajatest)	Väga halb (% vanusegrupi vastajatest)
15-34a	4	50	42	4	-
35-64a	5	44	46	5	-
65a ja vanemad	11,5	57	31,5	-	-

Tabel 4.4. Eri vanusegruppide hinnang lehe kujundusele

	Väga hea (% vanusegrupi vastajatest)	Üsna hea (% vanusegrupi vastajatest)	Rahuldav (% vanusegrupi vastajatest)	Kehvapoolne (% vanusegrupi vastajatest)	Väga halb (% vanusegrupi vastajatest)
15-34a	12	42	46	-	-
35-64a	10	63	27	-	-
65a ja vanemad	20	49	31	-	-

Türi Rahvalehe tellijate hinnangul on leht muutunud viimase aasta-poolteise jooksul paremaks – nii arvas 33% vastanutest. Vaid 5% vastanutest arvas, et leht on muutunud halvemaks. 31% vastanutest arvas, et lehe kvaliteet on jäänud samaks.

Lugejad, kelle hinnangul on leht muutunud paremaks, tõid järgmiseid põhjendusi:

- *paremaks läinud sisu poolest;*
- *kirjutiste tase on tõusnud;*
- *on sisukam, haarab rohkem valdkondi;*
- *on läinud mitmekülgsemaks, huvitavamaks;*
- *on muutunud hästi konkreetseks igas teemas;*
- *lehes on rohkem pilte, inimeste arvamusi, kuulutusi ja reklaami;*
- *lood huvitavate inimestega ja rohkem pilte;*
- *kajastab terve suure Türi valla elu;*
- *kajastab kultuuri-, haridus- ja spordielu Türi vallas põhjalikult. On lisandunud seadusloome uued riiklikud uudised;*
- *rohkem on avaldatud uusi seadusi ja määrusi;*
- *Türi Rahvaleht on muutunud päris leheks, tal seisab ees suur võistlus Järva Teatajaga.*

Lugejad, kelle hinnangul leht on läinud halvemaks, tõid järgmiseid põhjendusi:

- *palju reklaami;*
- *varem kirjutati rohkem linnas toimuvast, kuid Türi vald on suur ja mind ei huvita vallas toimuv;*
- *kordab Järva Teatajas ilmunut ja vastupidi.*

Üks keskealine naisterahvas, kelle hinnangul ei ole leht muutunud ei otseselt paremaks ega halvemaks, kirjutas, et muutus tuleneb toimetuse koosseisust – et lehte teevad naised, on ka leht ise muutunud naiselikumaks ja pehmemaks.

Kaastööd või kirju oli Türi Rahvalehele saatnud 12% vastanutest, teistele väljaannetele 14% vastanutest.

Türi Rahvalehe kodulehekülge ei olnud suur osa vastajatest (64%) mitte kunagi külastanud. Sageli külastas kodulehte vaid 2% vastanutest. 12% vastanutest oli kodulehte külastanud mõnikord ja 22% väga harva.

Seda, et koduleht on vajalik, arvas 64% vastanutest. 4% vastanutest arvas, et koduleht ei ole vajalik, ülejäänud vastajad ei osanud sellele küsimusele vastata.

4.2 Sisuanalüüs

Türi Rahvaleht on kaheksaleheküljeline piirkonnaleht, mis kajastab peamiselt Türi vallas ja valla inimestega seotud sündmuseid. Vähesel määral saab lehest ka üleriiklikku infot, aga seda peamiselt vaid arvamusküljel, väga harva ka lühisõnumites.

Türi Rahvalehe esilehel on tavaliselt kaks uudislugu ja 2-3 sõnumit, lisaks lehetutvustus, lähinädala sündmused ja ilmateated.

Teine lehekülg on uudiste, vallavalitsuse ja volikogu info päralt, sellel leheküljel ilmub ka fotonurk „Vana ja uus Türi vallas“.

Kolmandal leheküljel on tavaliselt pehmemad uudised (kultuurisündmused, koolide ja lasteaedade tegemised, loodus, keskkond), nädala pildid ja politseiuudised.

Neljas lehekülg on arvamuskülg, seal asuvad ka rubriigid „Kiri“, „Üks küsimus“ ja „Vastutaja vastab“.

Viies lehekülg on teemalehekülg. Kõige regulaarsemalt – iga kuu viimases lehenumbris – on see „Eakad“, harvemini „Küllast külla“, „Persoon“, „Noored“, „Majandus“ või „Tarbija“.

Kuues lehekülg on spordiuudiste päralt, seitsmendal ja kaheksandal on teated ja reklaam.

Türi Rahvalehe üksiknumber on kaasas lisas 3.

Sisu analüüsimiseks kodeerisin 2007. aasta iga teise lehenumbri žanrid, rubriigid, autorid, allikad ja teemad. Kokku kodeerisin 26 lehenumbrit ja 645 artiklit.

Uurimise alt jäid välja 7. ja 8. lehekülje teated ja reklaam.

1. Teemad

Erinevatest teemadest oli kõige rohkem kodeeritud sporti – 140 korral, mis moodustas kõigist kodeeritud 22 teemast 18,9 %. Spordiuudistele oli igas lehenumbris pühendatud terve lehekülg.

Palju oli kirjutatud ka haridusest, koolielust ja lasteaedadest. Haridusteemat oli käsitletud 88 korral ja see võttis enda alla 11,9 % kõigist teemadest.

Teemade esikolmikusse mahtus ka üritused/vaba aeg, mis võttis enda alla 11,2 % kõigist teemadest. Pisut vähem – 9,3 % oli kirjutisi kultuuri, kunsti ja muusika teemadel.

Omavalitsuse poliitikast ja otsustest kirjutas Türi Rahvaleht kodeeritud artiklites 51 korral, mis moodustab 6,9 % kõigist teemadest.

Ajaloo ja koduloo teema esines 39 korral, mis on 5,3 % kõigist teemadest. Keskkonna ja heakorra teemal kirjutati 33 korral, mis moodustab 4,9 %.

Kuritegevus ja avalik kord võtsid teemana enda alla 3,5 % kõigist kodeeritud teemadest, majanduselu kajastus 3,2 %-s artiklitest.

Ühepalju kirjutati terviseteemadel ja tunnustuste jagamisest/konkursivõitudest (kumbki 2,7%). Peaaegu võrdselt kirjutati ka tarbimisest (2,6 %), Türi linna arengust (2,4%) ja loodusest (samuti 2,4 %).

Sotsiaalsed teemad võtsid enda alla 2,3 %, Eesti poliitika ja ühiskond 1,8 %.

Lood valla inimestest või perekondadest võtsid teemajaotuses enda alla 1,9 % kõigist teemadest.

Hoolimata sellest, et valda kuuluvad peale ühe linna ka 35 küla, kajastati külaelu teemat vaid 12 korral, mis on 1,6 % kõigiste teemadest. Kodu, aia ja majapidamisteemad olid käsitletud vaid kümnel korral, põllumajandus kaheksal ning reisimine ja turism vaid neljal korral.

Esileheküljel leidsid teemadest enim kajastust haridus/koolielu, mida esines esilehe põhiloo 11 korda, linna areng (7 korda) ja keskkond (5 korda).

Uuris ka teemade jaotust vaid põhilugudes, mille hulka arvestasin pikemad uudislood, arvamus- ja olemuslood, intervjuud ja reportaažid (artikli maht vähemalt kolmandik leheküljest).

Ka põhilugude lõikes oli teemadest esikohal sport (16,8%), teisel kohal haridus (13%), kolmandal üritused/vaba aeg (10,6%) ja neljandal kultuur (9,2%).

Võrreldes teemade jaotusega kõigi artiklite lõikes oli põhilugudes kajastatud pisut rohkem keskkonna- ja majandusteemasid (kumbki 5,1%). Põhilugudes oli teemadest kajastatud rohkem ka terviseteemat (kõikide artiklite lõikes 10.-11. kohal, põhilugudes 7.-9. kohal) ja loodust (kõikide artiklite lõikes 13.-14. kohal, põhilugudes 7.-9. kohal).

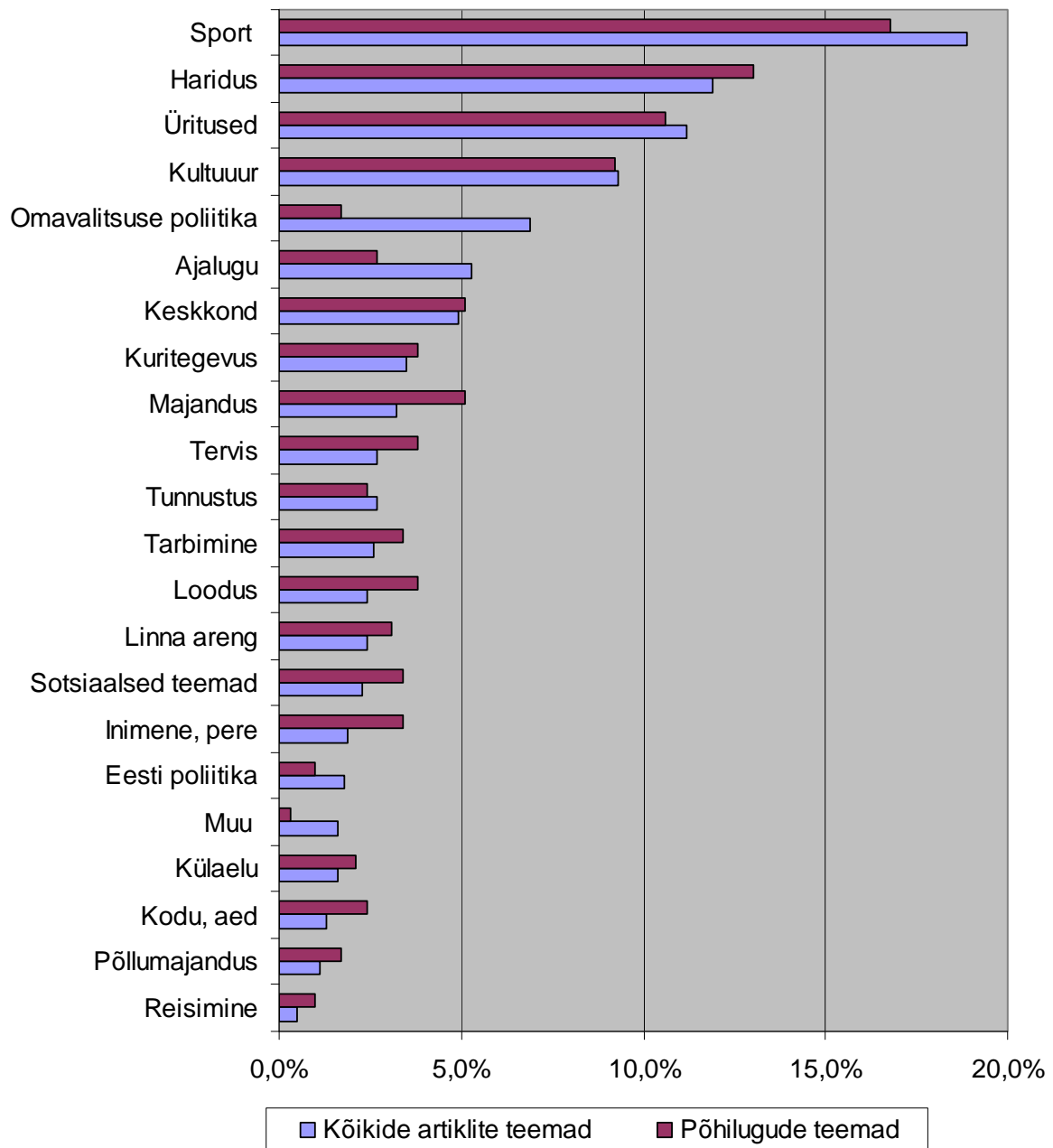
Oluliselt vähem esines põhilugudes ajaloo- või koduloo teemat (kõikide artiklite lõikes 6., põhilugudes alles 14. kohal) ja omavalitsuse poliitikat (kõikide artiklite lõikes 5. kohal, põhilugudes alles 18.-19. kohal). Kõige harvemini kajastati põhilugudes reisimise või turismi ning Eesti poliitika ja ühiskonna teemat.

Teemade esinemissagedust esitavad tabel 4.5 ja joonis 4.2.1.

Tabel 4.5. Teemad Türi Rahvalehe artiklites ja põhilugudes 2007. aastal

	Teema esinemine artiklites (% kõigist teemadest)	Teema esinemine põhilugudes (% kõigist põhilugude teemadest)
Sport	18,9	16,8
Haridus/koolielu	11,9	13
Üritused	11,2	10,6
Kultuur/kunst/muusika	9,3	9,2
Omavalitsuse poliitika	6,9	1,7
Ajalugu/kodulugu	5,3	2,7
Keskkond	4,9	5,1
Avalik kord/kuritegevus	3,5	3,8
Majandus	3,2	5,1
Tervis	2,7	3,8
Tunnustus	2,7	2,4
Tarbimine	2,6	3,4
Loodus	2,4	3,8
Linna areng	2,4	3,1
Sotsiaalsed teemad	2,3	3,4
Inimene/perekond	1,9	3,4
Eesti poliitika	1,8	1
Muu	1,6	0,3
Külaelu	1,6	2,1
Kodu/aed	1,3	2,4
Põllumajandus	1,1	1,7
Reisimine	0,5	1

Joonis 4.2.1 Teemad Türi Rahvalehe artiklites ja põhilugudes 2007. aastal

2. Žanrid ja rubriigid

Kõige enam oli kodeeritud lehenumbrites lühiuudiseid, kõige vähem reportaaže ja intervjuusid. Juhtkiri Türi Rahvalehes puudub.

Lühiuudised, mida oli kokku 221, moodustasid kõigist kodeeritud artiklitest 34,3%. Pikemaid uudislugusid oli kokku 121 ehk 18,7% kõigist artiklitest.

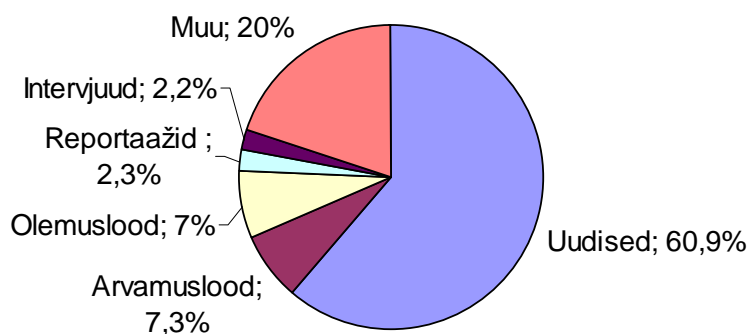
Arvamuslugusi oli kodeeritud kokku 47 (7,3% kõigist artiklitest), olemuslugusid või portreelugusid kokku 45 (7%).

Reportaaže oli kodeeritud lehenumbrites vaid 15 (2,3% kõigist artiklitest) ning enamus neist olid fotoreportaažid, intervjuusid oli 14 (2,2%).

Kui arvestada uudiste hulka ka rubriik „Nädala pilt“, mis sisuliselt on pildi ja pildiallkirjaga lühiuudis, ja pilt laiendatud pildiallkirjaga, mis on eranditult uudislik, siis moodustasid uudised kõigist artiklitest kokku 60,9 %.

Graafiliselt näitab žanride jaotust joonis 4.2.2.

Joonis 4.2.2 Žanride jaotus Türi Rahvalehes 2007. aastal

Lisaks žanridele on töös kodeeritud ka erinevad lehes regulaarselt ilmuvad rubriigid.

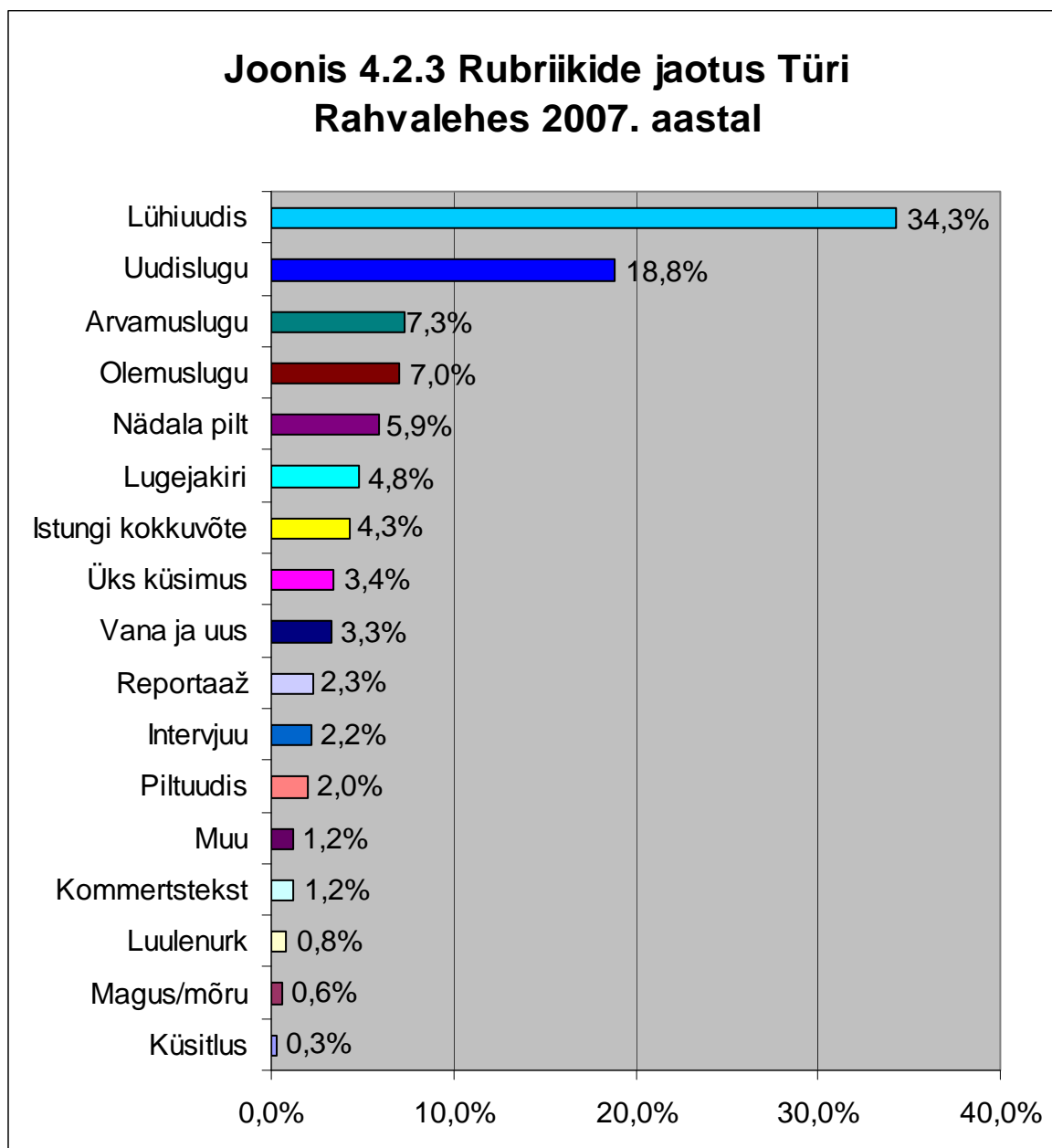
Lugejakirju oli vaadeldavates lehenumbrites kokku 31, see on 4,8% kõigist artiklitest.

Vallavalitsuse istungi kokkuvõtted ilmusid kõigis vaadeldavates lehenumbrites ja need moodustasid kõigist artiklitest 4,3 %.

Rubriiki „Üks küsimus/vastutaja vastab“ oli 26 lehenumbris kokku 22 korda (3,4% artiklitest), fotograafi Rene Viljati fotonurk „Vana ja uus Türi vallas“ esines kokku 21s lehenumbris ja moodustas 3,25 % kõigist artiklitest.

Vähem olid esindatud rubriigid „Luulenurk“ (5 korda), „Magus/mõru“ (4 korda) ja „Küsitlus“ (2 korda), mis kõik moodustasid avaldatud artiklitest alla ühe protsendi.

Graafiliselt esitab rubriikide jaotust joonis 4.2.3.

3. Autorid

Kõige enam olid avaldatud materjali autoriteks toimetuse liikmed, nende sulest ilmus 416 artiklit, mis moodustasid kõigist avaldatutest 64,5%.

Kõigist ülejäänud kategooriatest suurim oli ametiisikute kirjutatud materjal, mille hulka arvestasin riigi ja vallavalitsuse töötajate, ministeeriumide, politsei ja päästeameti pressiesindajate saadetud materjali. Sellesse kategooriasse kuuluvaid artikleid oli kokku 88, mis moodustasid kõigist 13,6 %.

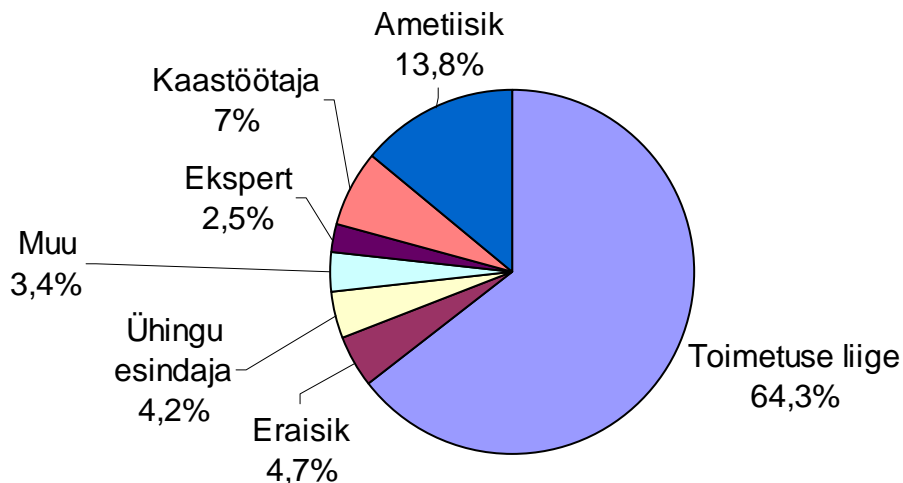
7 % avaldatud materjalist olid kirjutanud kas kaastöötajad või praktikandid. Erasisik oli autoriks kolmekümnel korral. Enamus eraisikute saadetud materjalist olid lugejakirjad, viiel korral oli eraisik luuletuse ja kolmel korral arvamuse autoriks. Eraisikute kirjutatu moodustas kogu materjalist 4,6 %.

Ühingu või seltsi esindajate kirjutatud materjal moodustas 4,2 %. Selle hulgas olid peamiselt lühiuudised, vähem oli kirju ja arvamused. Ühingutest ja seltsidest olid esindatud nii spordiklubid, eakate klubid, Rotary klubi, sihtasutused, noorteühendused, lastekaitseühing, aga ka näiteks Eesti ornitoloogiaühing.

Ekspertide kirjutatud artikleid oli kokku 2,5 %. Ekspertideks pidasin näiteks kirurgi, kes kirjutas tervishoiust; keskkonnaministeeriumi jäätmeveo osakonna juhatajat, kes kirjutas jäätmeveost, ja kalavarude osakonna juhatajat, kes kirjutas kalavarude rendile andmisest. Ekspertidena läksid kirja näiteks ka panga laenuõustajad, kes kirjutasid eluasemelaenu, ja psühholoog, kes kirjutas eksamistressist.

Kõige vähem artikleid olid kirjutanud muu väljaande ajakirjanikud. Need moodustasid artiklite koguhulgast vaid 0,8 %. Teadeteagentuur oli autoriks vaid üheainsa lühiuudise korral. Graafiliselt esitab autorite jaotust joonis 4.2.4.

Joonis 4.2.4 Türi Rahvalehe artiklite autorid 2007. aastal

Esilehe pikemad uudislööd olid kirjutatud toimetuse liikmete poolt, vaid ühel korral oli esilehe uudislöö autoriks ametiisik – vallavalitsuse haridusosakonna juhataja kirjutas valla tublimete noorte konkursi tulemustest.

Kaastöötajate tehtust oli enim esindatud Türi linna fotograafi ja ajaloohuvilise Rene Viljati fotonurk „Vana ja uus Türi vallas“, mida esines 21 lehenumbris. Kaastöötajad olid kirjutanud ka 11 olemuslugu, peamiselt rubriikides „Eakad“ ja „Noored“. Vähem oli kaastöötajate või praktikantide kirjutatud lühiuudiseid ja uudislugusid.

4. Allikad

Kõige rohkem said kodeeritud lehenumbrites allikatena sõna ühingu või seltsi esindajad või ürituse korraldajad. Neid on allikana kasutatud 190 korral, mis moodustab kõigist allikatest 25,6 %. Pooltel kordadel nendest (101 korda) on ühingu või seltsi esindaja olnud allikaks spordikülje lugudes.

Teistest rohkem on sõna saanud veel ametiisikud - vallavalitsuse töötajad või ministeeriumi, politsei või päästeameti pressiesindajad, keda on allikatena kasutatud 172 korral. Nemad moodustasid kõigist allikatest 23,5 %.

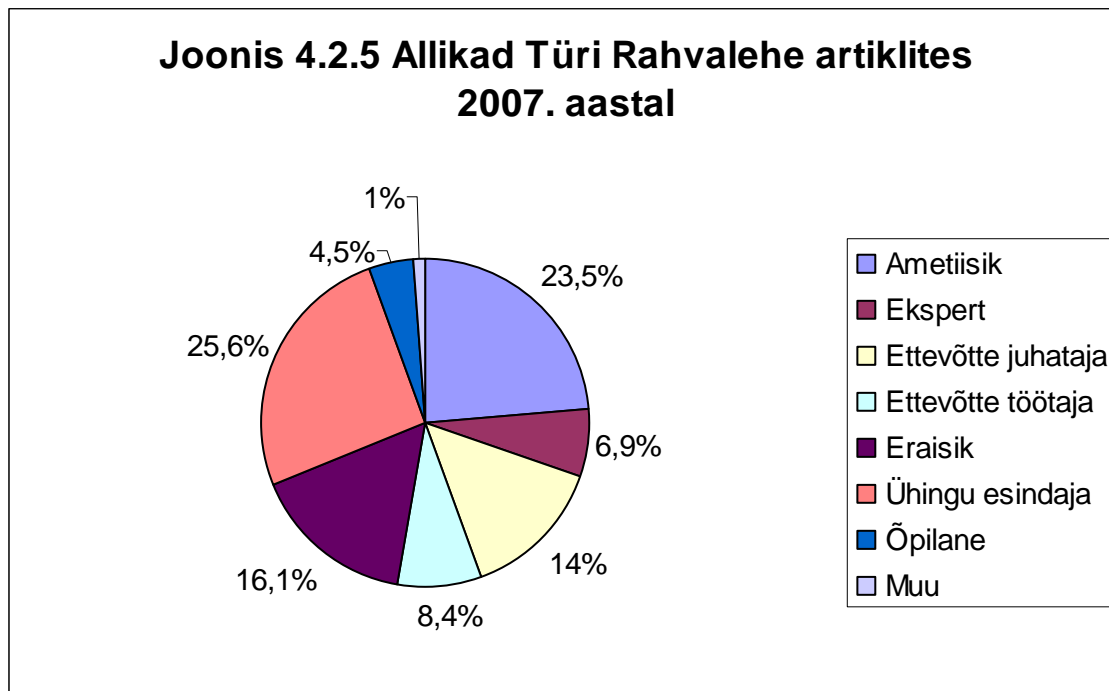
Eraisikud moodustasid allikatest 16%. Kõige rohkem on eraisikud kõnelenud pikemates uudislugudes ja olemuslugudes just ajaloo/koduloo teemal (25 korda), ürituste ja vaba aja veetmise teemal (19 korda) ja spordiuudistes (17 korda).

102 korral on allikateks olnud ettevõtte või asutuse direktor või juhataja (14 % kõigist allikatest) ja 62 korral ettevõtte või asutuse töötaja (8,4 %).

Ekspert või spetsialist on allikaks olnud 51 korral, mis on 6,9 % kõigist allikatest. Kõige vähem on kõnelenud kodeeritud allikatest õpilased, kes moodustavad 4,5 % kõigist allikatest. Õpilased on kõige rohkem olnud allikateks 5. lehekülje olemuslugudes, mis on ilmunud rubriigi „Noored“ all.

Analüüsisin ka esilehe pikemaid uudislugusid allikate arvu poolest. Ühe allikaga lugusid oli kolm, kahe allikaga lugusid kümme ja kolme või enama allikaga lugusid 13. Seega pooltes esilehe uudislugudes oli kasutatud kolme või enam allikat, 88% lugudes kahte või enam allikat.

Graafiliselt esitab allikate jaotust joonis 4.2.5.

5. Järeldused ja diskussioon

Käesolev uurimus käsitles väljaspool maakonnakeskust ilmuva kohaliku ajalehe Türi Rahvalehe sisu ja tellijate ootusi. Töö eesmärgiks oli uurida ühelt poolt tellijate huvi erinevate teemade, rubriikide ja teemalehekülgede vastu ning tellijate hinnangut lehe ülesannete ja puuduste kohta, teiselt poolt teemasid, millest kirjutab Türi Rahvaleht, lehe erinevaid rubriike ja teemalehekülgi, artiklite autoreid ja allikaid. Neid tulemusi omavahel võrreldes püüdis uurimus välja selgitada, kui hästi vastab Türi Rahvaleht oma tellijate ootustele.

Selleks analüüsisin tellijaküsitluse tulemusi, mis kajastasid teemade, rubriikide ja žanride loetavust, lugejate arvamusi kohaliku lehe ülesannete ja Türi Rahvalehe puuduste kohta ning lehetellijate hinnangut lehe sisu ja kujunduse kohta. Uurisin oma töös ka sisuanalüüsi meetodeid kasutades teemasid, millest kirjutas Türi Rahvaleht 2007. aastal, lehe erinevaid rubriike ja teemalehekülgi ning selle autoreid ja allikaid.

Teemadest huvitasid lugejaid enam psühholoogiliselt lähedased teemad – inimene ja perekond, inimeste saavutused, kodu, aed, majapidamine. Väga oluliseks peeti ka keskkonnateemat, kirjutisi avaliku korra tagamisest, tervise- ja looduse teemat.

Kõige vähem pakkusid lehetellijatele teemadena huvi põllumajandus, reisimine, majandus ja haridus.

Nooremate vastajate grupis (15-34a) olid loetavaimateks teemadeks tunnustus, kuritegevus/avalik kord ja haridus/koolielu. Keskmise vanusegrupi vastajate (35-64a) lemmikteemadeks olid inimene ja pere, kodu ja aed, keskkond ja tunnustus. Vanemate vastajate grupis (65a ja vanemad) oli loetavaimaks teemaks tervis, seejärel inimene ja perekond ning kodu ja aed.

Meeste hulgas oli loetavaimaks teemaks avalik kord/kuritegevus, seejärel inimene/perekond, ajalugu/kodulugu ja tunnustus. Naiste seas olid loetavaimad teemad kodu/aed, inimene/perekond, tunnustus ja keskkond/heakord.

Kõigis vanusegruppides ja mõlemast soost vastajate hulgas oli huvi kõige väiksem reisimise ja põllumajanduse vastu.

Rubriikidest ja teemalehekülgedest loeti kõige enam lühiuudiseid – 86% vastajatest luges neid enamasti alati. Teistest rohkem loeti ka teateid (71% vastajatest) ja arvamusalugusid. Huvi oli suurem ka rubriikide „Nädala pilt“ ja „Vana ja uus Türi vallas“ kohta.

Kõige vähem loeti spordiuudiseid ja rubriiki „Luulenurk“. Huvi oli väike ka rubriigi „Noored“ vastu, reklaami ning vallavalitsuse ja volikogu istungite kokkuvõtete vastu.

Noorimasse vanusegruppi (15-34a) kuuluvate vastajate seas oli loetavaimaks rubriigiks „Sõnumid“, sellele järgnesid arvamusalood, teated ja rubriik „Nädala pilt“. Kõige vähem loeti nooremate vastajate seas rubriiki „Eakad“, aga ka vallavalitsuse ja volikogu istungite kokkuvõtteid ning luulenurka.

Keskmise vanusegruppi (35-54a) vastajad lugesid samuti kõige rohkem lühisõnumeid, seejärel arvamusalugusid, teateid ja lugejakirju. Kõige väiksem oli keskmises vanusegrupis huvi luulenurga, rubriigi „Eakad“ ning spordiuudiste ja reklaami vastu.

Vanema vanusegruppi (65a ja vanemad) vastajate seas oli kõige suurem huvi koduloolise fotonurga „Vana ja uus Türi vallas“ vastu, loetavuselt järgnesid sellele teated, lühiuudised ja pikemad uudislood. Kõige väiksem huvi oli vanematel vastajatel spordiuudiste vastu, aga ka rubriigi „Noored“ ja „Luulenurk“ vastu.

Kohaliku lehe kõige tähtsamaks ülesandeks pidasid tellijad seda, et leht hoiaks neid kursis kohalike sündmustega. Olulisemaks hinnati ka seda, et leht kirjutaks tuttavatest inimestest ja kohtadest, tutvustaks huvitavaid inimesi, nende töid ja mõtteid ning hoiaks kursis kohaliku omavalitsuse otsustega. Kohaliku lehe ülesannete osas olid kõigi vanusegruppide vastajad sama meelt.

Türi Rahvalehe suurimaks puuduseks pidasid tellijad lehe liigset leebust ja liiga vähest kriitilisust ning seda, et leht kirjutab liiga vähe probleemidest ja tõstatab liiga vähe probleeme, aga ka seda, et leht kirjutab liiga vähe koduvalla inimestest. Nii arvasid kõigi kolme vanusegruppi vastajad.

Sisuanalüüsi tulemusel selgus, et teemadest oli Türi Rahvalehes kõige enam kajastust saanud sport (19% kõigist teemadest). Palju oli kirjutatud ka haridusest, koolielust ja lasteaedadest (12%). Rohkem oli kirjutisi ka üritustest (11%), kultuuri, kunsti ja muusika teemadel (9%) ning omavalitsuse poliitikast ja otsustest (7%). Kõige harvemini olid artiklite teemadeks reisimine, põllumajandus, kodu ja aed ning külaelu.

Kõige rohkem kasutatud žanr Türi Rahvalehes oli uudis – kõigist artiklitest moodustasid lühiuudised, piltuudised ja pikemad uudislood kokku peaaegu kaks kolmandikku (61%). Vaid 7% kõigist artiklitest moodustasid arvamused, samapalju olemuslood, veelgi vähem oli reportaaže ja intervjuusid (kumbagi 2%)..

Peale põhilugude oli erinevatest rubriikidest rohkem esindatud rubriigid „Nädala pilt“ ja „Lugejakiri“ ning vallavalitsuse ja volikogu istungite kokkuvõtted. Alla ühe protsendi artiklitest oli avaldatud rubriikide „Luulenurk“, „Magus/mõru“ ja „Küsitlus“ all.

Saadud küsitlustulemusi ja sisuanalüüsi tulemusi omavahel võrreldes selgub, et Türi Rahvaleht ei vasta täiesti oma tellijate ootustele. Toon välja suurimad erinevused tellijate ootuste ja lehe poolt pakutu vahel:

- Tellijate huvi oli kõige suurem psühholoogiliselt lähedaste teemade kohta – inimene ja perekond, inimeste saavutused, kodu ja aed. Sisuanalüüs näitas aga, et nii kodu/aed kui ka inimene/perekond olid teemadeks vähem kui 2% artiklite juures, kodu/aed oli kolme kõige vähem kajastatud teema hulgas.
Kõige rohkem kajastatud teemad olid sport, haridus ja üritused/vaba aeg. Samas oli sport kahe kõige vähem loetud rubriigi hulgas, haridus nelja kõige vähem loetud teema hulgas.
- Tellijaid kõige enam huvitavate teemade - inimene/perekond, tunnustus, kodu/aed - kajastamiseks on kõige sobivam žanr olemuslugu. Türi Rahvalehes olid olemuslood vaid 7% kõigist artiklitest, suures ülekaalus olid uudised (61%).
- Kohaliku lehe ülesannetest pidasid lehetellijad väga oluliseks seda, et leht kirjutaks tuttavatest inimestest ja kohtadest, tutvustaks huvitavaid inimesi, nende töid ja mõtteid. Inimestest ja perekondadest kirjutati aga vaid 1,9% artiklites.
- Lehetellijad ootasid, et kohalik leht tõstataks aktuaalseid probleeme ja kirjutaks rohkem probleemidest koduvallas. Ilmselt ei ole leht ka selles punktis oma tellijate ootusi täitnud, sest liiga vähest kriitilisust ja liiga vähest probleemidest kirjutamist pidasid tellijad Türi Rahvalehe suurimateks puudusteks.

Lehetellijate ootuste ja lehe poolt pakutu vahel oli ka kattumisi, mis näitab, et mõnes punktis vastab leht tellijate ootustele:

- Kohaliku lehe kõige tähtsamaks ülesandeks pidasid tellijad seda, et leht hoiaks neid kursis kohalike sündmustega. Seda ülesannet täitis Türi Rahvaleht hästi – kohalikud uudised moodustasid 61% kõigist artiklitest.
- Üheks kohaliku lehe tähtsaks ülesandeks pidasid tellijad ka seda, et leht hoiaks neid kursis kohaliku omavalitsuse otsustega. Ka sellele ootusele leht vastas – kohaliku omavalitsuse poliitika oli viie enim kirjutatud teema seas, regulaarselt ilmus lehes rubriik, mis kajastas vallavalitsuse ja volikogu istungitel otsustatut.
- Kõige loetavam žanr oli tellijate hulgas lühiuudis, mida leidis kodeeritud artiklite hulgas ka kõige rohkem. Suur huvi oli tellijatel ka arvamused ja rubriigi „Nädala pilt“ vastu, mis olid ka rohkem esindatud rubriikide hulgas.

Kui võrrelda uuringus saadud tulemusi 1979.-1984. aastal läbi viidud sotsioloogilise uurimuse tulemustega, mis on avaldatud raamatus „Rajoonileht ja lugeja“, siis selgub, et suuri muutusi lugejate ootustes kohaliku lehe kohta ei ole toimunud.

Ka tolleaegne kohaliku lehe lugeja pidas olulisimateks teemadeks loodust, perekonda ja kodu, heakorda ning kõige vähemloetavaks teemaks oli ka siis sport. Tolleaegsest uuringust selgus samuti, et lähedased teemad – perekond ja kodu, loodus, heakord – leidsid liiga vähest kajastamist.

Kohalike lehtede kõige suuremateks puudusteks pidasid lugejad ka 25 aastat tagasi seda, et leht liiga harva tõstab üldsuse ette teravaid ja aktuaalseid probleeme ja liiga vähe kirjutatakse inimestele lähedastest asjadest. Probleemide vähesusega, elu- ja lugejakaugusega oli seotud ka etteheide, et leht on vähe kriitiline, liiga leebe, hambutu.

Sisuanalüüsist selgus veel, et 2007. aastal Türi Rahvalehes ilmunud artiklite autoriteks olid peamiselt toimetuse liikmed – nende sulest ilmus 65% kõigist avaldatud artiklitest. Autoritena oli rohkem märgitud ka ametiisikuid (14%), poole vähematel kordadel olid artiklite autoriteks kaastöötajad ja seda peamiselt kolme rubriigi või teemalehekülje juures – „Vana ja uus Türi vallas“, „Noored“ ja „Eakad“.

Eraisikud moodustasid autoritest alla 5%, peamiselt olid nad lugejakirjade, luuletuste ja vähesel määral ka arvamused autoriteks.

Kõige rohkem said kodeeritud lehenumbrites allikatena sõna ühingu või seltsi esindajad või ürituse korraldajad (26% kõigist allikatest). Teistest rohkem olid sõna saanud veel ametiisikud (23,5 %). Eraisikud moodustasid allikatest 16%.

Kõike eeltoodut arvesse võttes võiks Türi Rahvalehe toimetusele teha järgmised ettepanekud:

- Türi Rahvaleht ei peaks püüdma olla ainult uudisteedastaja ja oma konkurendi Järva Teataja sarnane väljaanne, vaid rohkem lugejale lähedane nädalalõpuleht, mis oleks žanriliselt mitmekesisem ja kus võiks olla hoopis suurem rõhk olemuslugudel. Lugejad ootavad küll, et leht hoiaks neid kursis kohalike sündmustega, aga väga oluliseks peetakse ka seda, et leht kirjutaks tuttavatest inimestest ja tutvustaks huvitavaid inimesi, nende tegevusi ja mõtteid. Need on aga just olemuslugude teemad;
- leht muutuks lugejale lähedasemaks, kui see kirjutaks rohkem inimeste igapäevaelu puudutavatest probleemidest ja kasutaks allikatena rohkem eraisikuid. Praegune allikate esindatus – enimkasutatud allikad olid seltside esindajad ja ametiisikud – viitab sellele, et lehetegijad on üle tähtsustanud lehe informeerivat ja regulatiivset funktsiooni;
- rohkem tähelepanu tuleks pöörata teemade valikul psühholoogiliselt lähedastele teemadele - inimene ja perekond, inimeste saavutused, kodu, aed, majapidamine. Nende kohta oli tellijate huvi kõige suurem, samas olid need ühed vähim kajastatud teemad. Võiks kaaluda ka spordi uudiste mahu vähendamist, sest sport oli kõigist rubriikidest kõige enam kajastatud, aga üks vähem loetumaid;
- Türi Rahvaleht täidab hästi informeerivat, regulatiivset ja kultuuriloolise mälu hoidmise funktsiooni, aga ta peaks täitma ka vahikoera rolli. Lehetellijate hinnanguid arvestades ei ole leht seda rolli nii hästi täitnud. Toimetus peaks hakkama kohaliku elu probleemidele lähenema kriitiliselt ja julgelt, kartmata avaliku diskussiooni tekkimist või vallajuhtide pahameelt;
- toimetus peaks suhtlema rohkem lehetellijatega ja julgustama neid kaastööle. Eraisikud moodustavad artiklite (mille hulka on loetud ka lugejakirjad, luuletused, lugejate küsimused ametnikele) autoritest vähem kui 5%, aga kohalikus lehes võiks see osa olla suurem;
- toimetus peaks looma kaastöötajate võrgustiku. Kuna vald on suur (599 km²) ja toimetajaid vaid kaks, ei jõua nad paratamatult eri piirkondades toimuvat kajastada. Türi vallas on 35 küla ja üks linn, aga külaelu oli üks vähem kajastatud teemasid ning leht on liiga Türi linna ja selle lähiümbruse keskne.

Lehetellija portree loomiseks ei ole kahjuks kogutud andmed täiesti piisavad – 80% ankeetidest viidi küll lehetellijatele nimeliselt kätte ja paluti ankeet täita just neil, ülejäänud 20 ankeeti täitsid aga gümnaasiumiõpilased, kes olid tellijate pereliikmed, või asutuste töötajad, kuhu leht oli tellitud.

Küsitlusankeetide vastuste põhjal on kaks kolmandikku vastanutest olnud Türi Rahvalehe tellijad üle kuue aasta, neist pooled on tellinud lehte juba üle kümne aasta. Viimase aasta jooksul oli lehetellijaks hakanuid vaid 1% vastanutest.

69% vastajatest luges läbi enam-vähem kogu lehe, 28% vastajatest lugesid läbi vaid neid huvitavad leheküljed. Ainult 3% vastajatest lugesid läbi vaid neid huvitavad artiklid.

Kõige põhjalikumalt ja regulaarsemalt lugesid lehte eakamad lehetellijad (enam-vähem kogu lehe lugesid läbi 83% nendest vastajatest, kelle vanus on 65 või rohkem aastat). Kõige valimavalt ja pealiskaudsemalt lugesid lehte nooremad vastajad (15-34aastastest lugesid enam-vähem kogu lehe läbi vaid 29%).

Keskmiselt luges ühte lehenumbrit kolm inimest – peale lehetellija veel kaks inimest. Asutustes, kuhu leht oli tellitud, luges ühte lehenumbrit veelgi rohkem inimesi.

Regulaarselt jälgis 79% küsitletutest ka maakonnalehte Järva Teataja. Üleriigilist päevalehte jälgis regulaarselt 68% ja üleriigilist nädalalehte 38% vastanutest.

Viis protsenti vastanutest ei jälginud peale Türi Rahvalehe ühtegi muud lehte regulaarselt.

Kui vastanud saaksid tellida vaid ühtainust lehte, siis oleks see 27%-l vastanutest Türi Rahvaleht, 25%-l vastanutest Järva Teataja, 34%-l vastanutest üleriigiline päevaleht ja 14%-l vastanutest üleriigiline nädalaleht.

Kui võrrelda eelistusi vanusegruppide kaupa, siis ilmnes, et noorimad vastajad (15-34a) eelistaksid ainsa lehena üleriigilist päevalehte – selle telliksid ainsa lehena 68% selle vanusegrupi vastajatest.

Vastajate seas, kes kuulusid vanusegruppi 35-64 aastat, selget eelistust ei olnud. Pisut üle kolmandiku selle vanusegrupi vastajatest telliksid ainsa lehena Järva Teataja (39%), pisut alla kolmandiku kas üleriigilise päevalehte (29%) või Türi Rahvalehte (27%).

Vanusegrupis 65 aastat ja rohkem eelistaks kõige suurem osa vastanutest ainsa lehena just Türi Rahvalehte (43%), järgmisena maakonnalehte Järva Teataja (23%).

Türi Rahvalehe kujundusega jäid tellijad rohkem rahule kui lehe sisuga.

Kujundust hindas heaks või väga heaks 67% vastanutest ning rahuldavaks 33%. Kõige kõrgemalt hindasid lehe kujundust kõige vanemad vastajad, kõige kriitilisemad olid noorima vanusegrupi vastajad.

Lehe sisu hindasid heaks või väga heaks 57% vastanutest, rahuldavaks 40 ja kehvapoolseks 3% vastanutest. Kõige kõrgemalt hindasid lehe sisu vanima vanusegrupi vastajad, kõige kriitilisemad olid lehe sisu suhtes vanusegruppi 35-64 aastat kuuluvad vastajad.

Türi Rahvalehe tellijate hinnangul on leht muutunud viimase aasta-pooleteise jooksul paremaks – nii arvas 33% vastanutest. Vaid 5% vastanutest arvas, et leht on muutunud halvemaks. 31% vastanutest arvas, et lehe kvaliteet on jäänud samaks.

Kõik küsitlustulemused osutavad sellele, et Türi Rahvaleht on eriti suure tähtsusega vanemate inimeste jaoks, kes loevad seda regulaarsemalt ja põhjalikumalt ning kes hindavad lehte kõrgemalt.

Kokkuvõte

Käesolev töö käsitles Türi Rahvalehe sisu ja lugejate ootusi ning keskendus Türi Rahvalehe 2007. aasta numbrite sisuanalüüsile ning ajalehe tellijate seas läbi viidud küsitluse tulemuste analüüsile.

Uurimisteema oli oluline seetõttu, et madalama tasandi kui maakonna ajalehti on uuritud väga vähe, ka on töö praktiliselt rakendatav Türi Rahvalehe edasise arengu kavandamisel.

Töö eesmärgiks oli välja selgitada Türi Rahvalehe tellijate ootused lehele ja lehe poolt pakutava vastavus nendele ootustele.

Selleks uurisin ühelt poolt tellijahuvi erinevate teemade, rubriikide ja teemalehekülgede vastu, tellijate ootusi Türi Rahvalehele ja nende hinnangut lehe puuduste kohta ning teiselt poolt seda, millistel teemadel, milliseid žanre, rubriike ja allikaid kasutades kirjutab Türi Rahvaleht. Uurimus püüdis neid tulemusi omavahel võrreldes välja selgitada, kuidas Türi Rahvalehe poolt pakutav rahuldab lehetellijate ootusi ja vajadusi.

Uurimisküsimustele vastuste leidmiseks kasutasin peamiselt kvantitatiivseid meetodeid – standardiseeritud küsitlust ja sisuanalüüsi.

Standardiseeritud küsitlus koosnes kahest osast. Esimene neist sisaldas üldiseid küsimusi lehe ja selle lugeja kohta, teine osa sisaldas küsimusi lehe sisu kohta. Ankeedi abil soovisin teada saada, miks tellijad Türi Rahvalehte tellivad, mida nad lehelt ootavad, milline on nende huvi erinevate teemade, rubriikide ja lehes avaldatavate praktiliste teadete kohta, millised on nende hinnangul Türi Rahvalehe puudused ning millised on nende ettepanekud ettepanekuid lehe paremaks muutmiseks. Püüdsin saada ka üldpilti lehe tellijatest ning nende hinnangust Türi Rahvalehe sisule ja kujundusele.

Sisuanalüüsi eesmärgiks oli kvantifitseerida autorite, allikate, teemade, žanride ja rubriikide esinemist Türi Rahvalehes 2007. aastal.

Kvantitatiivsete andmete analüüsiks kasutasin tabelarvutusprogrammi MS Excel. Avatud küsimuste analüüs toimus kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodit kasutades.

Uurimise valimisse sattusid 80 Türi linnas elavat lehetellijat juhuvaliku teel, 20 nooremat tellijat (kuni 34aastased) leiti lehte tellivate, Türi linnas asuvate ettevõtete töötajate ja Türi gümnaasiumi abiturientide hulgast.

Analüüsi tulemusel selgus, et kohaliku lehe peamisteks ülesanneteks peavad tellijad seda, et leht hoiab neid kursis kohalike sündmustega, kirjutab tuttavatest inimestest ja kohtadest, tutvustab huvitavaid inimesi, nende töid ja mõtteid ning hoiab kursis kohaliku omavalitsuse otsustega. Nii arvasid kõigi vanusegruppide vastajad.

Tellijad ootavad ka seda, et kohalik leht oleks kriitiline ja kirjutaks kohalikest probleemidest. Seda, et Türi Rahvaleht on liiga leebe ja kirjutab probleemidest liiga vähe, pidasid kõigi vanusegruppide vastajad lehe suurimateks puudusteks. Toimetus peaks edaspidi julgemalt tooma avalikkuse ette probleeme, tegematajätmissi ja kitsaskohti vallas.

Teemadest huvitasid tellijaid kõige enam psühholoogiliselt lähedased teemad – inimene ja perekond, kodu ja aed, kaasinimeste saavutused ja nende tunnustamine. Samas olid kodu ja aed ning inimene ja perekond ühed vähimalt kajastatud teemad.

Kõige rohkem kasutatud žanr Türi Rahvalehes oli uudis. Selle kõrval võiks suurendada olemuslugude mahtu, sest tellijad soovivad küll olla kursis kohalike sündmustega ja omavalitsuse otsustega, aga nad soovivad rohkem lugeda ka tuttavatest inimestest ja kohtadest.

Artiklite autoriteks olid peamiselt toimetuse liikmed, kaastöötajate kirjutatud materjali oli vähe ja seda oli avaldatud vaid kolmes rubriigis. Et suurvalla erinevate paikade elu-olu paremini kajastada, võiks toimetus leida rohkem kaastöötajaid valla eri piirkondadest.

Allikatena said kõige enam sõna ühingu/seltsi esindajad ja ürituste korraldajad. Erasisikud moodustasid allikatest 16%, aga kohalikus lehes võiks olla see osa suurem – kui kirjutada inimestele lähedastest probleemidest ja kasutada allikatena eraisikuid, mutub leht lugejale lähedasemaks.

Türi Rahvalehe tellijatest kaks kolmandikku on lehte tellinud üle kuue aasta, neist pooled üle kümne aasta. Uusi tellijaid on juurde tulnud vähe – viimase aasta jooksul oli lehetellijaks hakanud üksainus vastaja.

Kõige põhjalikumalt ja regulaarsemalt lugesid lehte eakamad lehetellijad, kõige valivamalt ja pealiskaudsemalt noorimad tellijad. Eakamad tellijad hindasid ka lehe sisu ja kujundust kõige kõrgemalt ja eakate hulgas oli kõige rohkem ka neid, kes aina tellitava lehena telliksid just

Türi Rahvalehe. Keskmise vanusegrupi vastajatest eelistaksid suurem osa ainsa lehena maaakonnalehte ja noorima vanusegrupi vastajad eelistaksid ülekaalukalt üleriigilist päevalehte.

Uuring näitas, et kuigi erinevate lehetellijate rühmad näevad nii lehe ülesandeid kui ka puudusi ühtemoodi, erinevad siiski eri vanusegruppide ootused lehele mõneti.

Küsitlustulemused viitavad sellele, et Türi Rahvaleht on eriti oluline pensionieas inimeste jaoks, nooremates vanusegruppides on see pigem lisa üleriigilistele lehtedele ja maakonnalehele. Toimetus võiks erinevat tähendust eri vanuserühmade jaoks teadlikumalt silmas pidada, nii materjali valikul kui ka esitusviisides.

Summary

The current research is about the content and expectations of subscribers of Türi Rahvaleht and focuses on the content analysis of Türi Rahvaleht in 2007 and the results of the survey done amongst the subscribers.

This research subject is important because Türi Rahvaleht serves a smaller region than that of county newspapers and no in-depth analysis has been initiated, and the research offers good practical application for developing Türi Rahvaleht.

The task of the research was to find out subscribers expectations and how successful the newspaper is at fulfilling these expectations.

To find answers, on the one hand I researched the interest of subscribers in different subjects, sections and genres, the expectations of the subscribers to Türi Rahvaleht, and their opinion of weaknesses of the paper. And on the other hand I researched the frequency of subjects, genres and sources used in articles of Türi Rahvaleht during 2007. The primary task of the research was to compare and contrast the present newspaper content with subscriber expectations in order to determine the degree to which they are fulfilled.

To find answers to my research questions, I mainly used quantitative methods – the survey amongst subscribers and a standardized content analysis.

The standardized survey consisted of two parts. The first one included general questions about the paper and the subscriber, the second part contained questions about the content of the paper. The intent of this questionnaire was to find out why subscribers choose Türi Rahvaleht, what they expect from the paper in terms of their interest in different subjects, genres and the practical information written in the paper; their opinion of the weaknesses of Türi Rahvaleht and their proposals to make the paper better. I expected also to get an overview of subscribers and their evaluation of the content and design of Türi Rahvaleht.

The aim of the content analysis was to quantify the occurrence of authors, sources, subjects and genres of Türi Rahvaleht in 2007.

For the analysis of quantitative data I used the program MS Excel. The analysis of the open questions was made using the method of qualitative content analysis. Of subscribers, 80 participants were randomly selected from those who live in the Town of Türi. An additional

20 younger subscribers were selected from among workers employed in local companies, that are also subscribers of *Türi Rahvaleht* and also from recent graduates of *Türi Gymnasium*.

Research showed that subscribers view the main tasks of *Türi Rahvaleht* in keeping them informed about local events, also writing about familiar people and places, introducing interesting people and informing them about local government decisions. They also expect the local paper to be more critical and write about local problems that exist.

About the issues, subscribers are most interested in those topics psychologically close that affects them personally, as well as people and family, home and garden, and people's achievements. In contrast the paper did not write about these preferred topics frequently enough.

The most used genre in *Türi Rahvaleht* was news, but subscribers also want to read more about familiar people, so the paper should use more feature and other genres.

The editors were the main authors of articles written. To give proper coverage of all regional events, there must be more cooperation from other surrounding villages by finding some correspondents.

The main sources are often representative of organizations. Of all sources, 16% were local ordinary people, but for a local paper this should be higher in order to make the paper more personal to readers.

Two-thirds of all subscribers have been clients for more than six years, half of these for more than ten years. During the last year there have been very few new subscribers, only 1 out of 100 people surveyed.

Older subscribers read regularly and thoroughly the entire content of each issue, while younger people are more finicky and selective as to what they take time to read. Older people also considered the content and design of the paper higher level than other age groups. When asked if they were only able to subscribe to one paper, the older group would choose mostly to subscribe to *Türi Rahvaleht*. The middle group would choose mostly the county paper, while the younger group would choose the national daily newspaper.

Research shows that even if the different age groups of subscribers see the tasks and the weaknesses of the paper the same way, still their expectations of each age group for the paper differs. Research showed that Türi Rahvaleht is especially important to the older people. This fact should be considered more carefully by the editors when selecting material and presenting it.

Kasutatud kirjandus

Eesti Akadeemiline Raamatukogu. Annus, E. & Loogväli, T. (toim.) (2002). *Eestikeelne ajakirjandus 1766-1940, II osa O-Ü*. Tallinn.

Eesti Rahvusraamatukogu. (1991). *Eesti ajakirjandus 1990*. Tallinn.

Eesti Rahvusraamatukogu. (1992). *Eesti ajakirjandus 1991*. Tallinn.

Eesti Rahvusraamatukogu. (1993). *Eesti ajakirjandus 1992*. Tallinn.

Eesti Rahvusraamatukogu. (1995). *Eesti ajakirjandus 1993 ja 1994*. Tallinn.

Eesti Rahvusraamatukogu. (1998). *Eesti rahvusbibliograafia perioodika 1994-1997*. Tallinn.

Eesti Rahvusraamatukogu. (2004). *Eesti rahvusbibliograafia perioodika 2003*. Tallinn.

Kenk, O. (1989). *Ilmus Türi Rahvaleht*. Järva Teataja, 21. oktoober.

Kossar, K. (1999). *Võrumaa ajaleht 1990-ndatel aastatel*. Bakalaureusetöö. Sotsiaalteaduskond, Ajakirjanduse osakond, Tartu Ülikool, Tartu.

Lauristin, M. & P. Vihalemm. (1981). *Ajaleht ja elu*. Tartu: Tartu Riiklik Ülikool.

Lauristin, M. & P. Vihalemm & S. Uus & J. Peegel. (1987). *Rajoonileht ja lugeja*. Tallinn: Eesti Raamat.

McQuail, D. (2003). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Pajur, A. Türi ajaraamat. Aluoja, K. (koostaja). *Türi. Kilde kihelkonna ja linna arengust II osa*. (2001). Türi: Türi Linnavalitsus.

Reinberg, T. (1999). *Türi Rahvaleht tahab laieneda*. Järva Teataja, 7. mai.

Rosengren, K. E. (1974). Uses and Gratifications: A Paradigm Outlined. The Uses of Mass Communications. Current Perspectives on Gratifications Research. Blumler&Katz. Beverly Hills/London: Sage Publications, 269-285.

Suni, R. (2008). Tarto maa rahwa Näddali-Lehest tänaste valla- ja linnalehtedeni. Suni, R. (toim.). *Valla- ja linnalehe toimetaja käsiraamat*. Põltsamaa: MTÜ Ajakirjanduse uurimis- ja koolituskeskus, 10-14.

Streimann, K. (1991). *Kas tahetakse või ei taheta seda lehte*. Järva Teataja, 31. oktoober.

Vihaemm, P. & Kõuts, R. (2004). Trükisõna ja lugejaskond Eestis 1965-2004. Vihalemm, P. (toim.). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 12, 71-72.

Vihalemm, P. & Lauristin, M. (2004). Eesti ühiskonna ja meedia muutumine 1965-2004. Vihalemm, P. (toim.). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus,

Kasutatud allikad

http://www.eall.ee/lepped/ajalehe_tunnused.html. Eesti Ajalehtede Liidu kodulehekülg. Aprill 2008.

<http://www.post.ee>. Ajakirjanduse tellimine. Maakonnalehed. Eesti Posti kodulehekülg. Aprill 2008.

Telefonikõned väikelehtede toimetustesse. Aprill 2008.

Toomsalu, I. (2001). *Ajaleht „Leek“ Türil (1951 – 1959). Meenutusi aastaist 1958 ja 1959*. Türi muuseumi materjal.

Türi Rahvalehe arhiiv.

Lisa 1: Küsitlusankeet

Hea Türi Rahvalehe tellija!

Te hoiate käes Türi Rahvalehe ankeeti, mille abil tahame välja selgitada, milline roll on meie koduvalla lehel tellijate seas.

Ka kohalik ajaleht peab ajaga kaasas käima, muutuste tegemisel tahaksime kindlasti arvestada oma tellijate arvamuste ja soovidega. Selleks küsimegi, kuidas Te hindate Türi Rahvalehte, millest tahaksite meie lehest lugeda ja milliseid on ettepanekud vajalike muutuste kohta.

Pöördume Teie poole palvega vastata ankeedi kõikidele küsimustele. Te sattusite vastajate hulka sel teel, et tellimisnimekirjadest võeti iga kolmas Türi linnas elav Türi Rahvalehe tellija. Teie vastuseid kasutatakse vaid üldise arvamuse arvutamiseks, mitte omaette.

Lihtsama vastamise huvides oleme enamuse küsimuste puhul ette andnud vastusevariandid.

Märkige nende hulgas ristiga ära see, mis on kõige lähemal Teie arvamusele. Kui Te sobivat varianti ei leia, kirjutage see ise.

Suur aitäh, et olite nõus kaasa aitama koduvalla lehe paremaks muutmisel!

Teie Türi Rahvaleht

I Türi Rahvalehest üldiselt

1. Kui kaua Te olete olnud Türi Rahvalehe tellija?

- a) üle 10 aasta
- b) 6-10 aastat
- c) 3-5 aastat
- d) 1-2 aastat
- e) alla aasta

2. Kui järjekindlalt Te loete Türi Rahvalehte?

- a) loen iga numbrit
- b) mõni leht jääb vahele
- c) juhuslikult
- d) väga harva

3. Kas Te loete tavaliselt läbi...

- a) enam-vähem kogu lehe
- b) ainult need leheküljed, mis huvitavad
- c) ainult mõne üksiku artikli, mis huvitab

4. Mitu inimest peale Teie loeb tavaliselt veel sedasama numbrit?

- a) mitte keegi
- b) üks inimene
- c) kaks inimest
- d) kolm inimest
- e) neli inimest või rohkem

5. Kuidas Te hindate Türi Rahvalehe sisulist taset?

- a) väga hea
- b) üsna hea
- c) rahuldav
- d) kehvapoolne
- e) väga halb, nõrk

6. Kuidas Te hindate Türi Rahvalehe kujundust?

- a) väga hea
- b) üsna hea
- c) rahuldav
- d) kehvapoolne
- e) väga halb, nõrk

7. Kas Türi Rahvaleht on Teie arvates viimase aasta-poolteise jooksul muutunud

- a) paremaks
- b) halvemaks
- c) samaks jäänud
- d) ei oska öelda

8. Juhul kui leht on Teie meelest muutunud, palun täpsustage, milles need muutused seisnevad?

.....

.....

9. Milliseid ajalehti Te veel pidevalt loete? Märkige kõik, mida regulaarselt jälgite:

- a) mõnda üleriigilist päevalehte (Postimees, Eesti Päevaleht, SL Õhtuleht, Äripäev)
- b) mõnda üleriigilist nädalalehte (Maaleht, Eesti Ekspress, Õpetajate Leht,)
- c) maakonnalehte Järva Teataja
- d) mitte ühtegi

10. Kui Te peaksite mõnest ajalehest loobuma, siis millisest Te loobuksite esmajärjekorras?

- a) mõnest üleriigilisest päevalehest (.....millisest?)
- b) nädalalehest (.....millisest?)
- c) maakonnalehest Järva Teataja
- d) vallalehest Türi Rahvaleht

11. Kui Te saaksite tellida vaid ühe ajalehe, siis oleks selleks

- a) mõni üleriigiline päevaleht (.....milline?)
- b) nädalaleht (.....milline?)
- c) maakonnaleht Järva Teataja
- d) vallaleht Türi Rahvaleht

12. Kas Te olete Türi Rahvalehele saatnud oma kaastööd või kirju?

- a) ei
- b) jah

Täpsustage, palun, mis see oli!.....

.....

13. Kas Te olete saatnud kaastööd või kirju mõnele teisele ajalehele?

- a) ei
- b) jah

14. Türi Rahvalehel on internetis oma koduleht. Kas te vaatate seal olevaid fotosid ja lugude tutvustusi

- a) sageli
- b)mõnikord
- c)väga harva
- d)mitte kunagi

15. Kas koduleht on Teie arvates vajalik ja miks?.....

II Lehe sisu

16. Kuidas Te hindate kirjutiste temaatikat?

- a) Lehes kirjutatakse kõigest, mis on oluline
- b) Ei tea, ei oska öelda
- c) Teemade valik on ühekülgne, paljust olulisest ei kirjutata
- d)

17. Mil määral huvitavad Teid järgmised teemad?

	Loen alati	Loen mõnikord	Ei loe üldse	Sellest ei kirjutata
Omavalitsuse poliitika				
Majandus				
Põllumajandus				
Tervis				
Kodu, aed, majapidamine				
Inimene, perekond				
Avalik kord, kuritegevus				
Reisimine				
Loodus				
Keskkond/heakord				
Haridus/koolielu				
Ajalugu/kodulugu				
Elulaad/tarbimine				
Sotsiaalsed teemad				
Kultuur/kunst				
Tunnustus (konkursside võitjad, aasta inimesed)				

18. Milliseid Türi Rahvalehes olevaid rubriike ja teemalehekülgi Te loete?

	Loen enamasti	Loen vahel	Ei loe üldse
Pikemad uudislööd			
Lühiauudised, sõnumid			
„Vana ja uus Türi vallas”			
„Luulenurk”			
Vallavalitsuse või volikogu istungite kokkuvõtted			
Arvamuslööd			
Küsitlus			
Lugejakiri			
„Üks küsimus/vastutaja vastab”			
Politseiuudised			
„Nädala pilt”			
„Persoon”			
„Noored”			
„Eakad”			
Sport			
Teated/kuulutused			
Reklaam			

19. Kas tunnete puudust mõne rubriigi järele, mis meil puudub? Mis see võiks olla?.....
.....

20. Millised teemad või rubriigid on Teie arvates üleliigsed?.....
.....

21. Igal väljaandel on oma osa ja ülesanded. Miks Teie peate Türi Rahvalehte oluliseks, mida see Teile annab? Miks Te seda loete?

Loen Türi Rahvalehte, sest see...

	Sellepärast kindlasti, see on oluline	Ka sellepärast, kuigi see pole nii oluline	Ei tea, ei oska öelda	Sellepärast küll mitte, seda on vähe	Seda kindlasti mitte, see pole tema ülesanne
Hoiab mind kursis kohalike sündmustega					
Kirjutab mulle tuttavatest inimestest ja kohtadest					
On lähedasem oma lugejaga suheldes kui teised väljaanded					
Annab minu tööks vajalikku igapäevast informatsiooni					
Pakub minu ümbruskonnas kõneainet, võimaldab leida ühiseid jututeemasid					
Rahuldab uudishimu					
Annab igapäevaseks eluks kasulikke teateid ja näpunäiteid					
Tutvustab huvitavaid inimesi, nende töid ja mõtteid					
Laiendab silmaringi, annab uusi teadmisi					
Aitab aega veeta					
Hoiab mind kursis vallavalitsuse ja volikogu tegevuse ja otsustega					
Aitab näha ja lahendada probleeme, avaldab kriitikat					
Tuleb inimestele appi nende argimuredes					
Süvendab omakandi patriotismi, ühtsustunnet					
Ergutab avalikkust valla elu kohta sõna sekka ütleva					
Kirjutab maakonnas toimuvast					
Muu (palun täpsustage)					

22. Millised on Teie arvates Türi Rahvalehe puudused? Kas Türi Rahvaleht...

	Ei, seda viga tal pole	Ei tea, ei oska öelda	Peaaegu	Täpselt nii
Ilustab tegelikkust				
On pealiskaudne, ei süvene põhjustesse				
Avaldab liiga pikki lugusid				
Ei kontrolli fakte				
Kirjutab liiga vähe koduvalla inimestest				
Kirjutab liiga vähe probleemidest vallas				
On liiga leebe ja vähe kriitiline				
Tõstatab liiga harva aktuaalseid probleeme				
On kehvasti kujundatud				
On sisult ühekülgne				
On trükilt kehv				
Muu (palun täpsustage)				

23. Kas Teile on olulised Türi Rahvalehes avaldatud praktilised teated?

Märkige, palun, ristiga kõik need teadete liigid, mida Te tavaliselt loete:

- a) teated kaupluste ja teenindusasutuste lahtiolekuaegade kohta
- b) reklaam ja teated kaupade ja teenuste kohta
- c) televisiooni saatekava
- d) teatrietenduste tutvustused
- e) teated kultuuriürituste kohta
- f) ilmateated
- g) teated tuttavate elu kohta (juubelid, sünnid)
- h) surmateated
- i) tööpakkumised, õppimisvõimalused
- j) ostu-müügi, rendi- jm kuulutused
- k) vallavalitsuse teated
- l) muu (palun täpsustage)

24. Kas Teil on ettepanekuid, mida toimetuse peaks tegema, et leht vastaks paremini Teie ootustele?

.....

.....

.....

.....

Lõpuks paar küsimust Teie kohta

Sugu

- a) mees
- b) naine

Vanus

- a) 15-24
- b) 25-34
- c) 35-44
- d) 45-54
- e) 55-64
- f) 65a või rohkem

Haridus

- a) alla keskhariduse
- b) keskharidus
- c) keskeriharidus
- d) kõrgharidus

SUUR TÄNU!

Lisa 2: Kodeerimisjuhend

Kategooriate süsteem

A1 Lehenumber

A2 Leheküljenumber

A3 Artikli järjekorranumber

A4 Žanr või rubriik:

1 Uudislugu

2 Lühiauudis, sõnum

3 Intervjuu

4 Reportaaž, fotoreportaaž

5 Arvamuslugu

6 Olemuslugu, portreelugu

7 Kiri toimetusele

8 Vallavalitsuse või volikogu istungi kokkuvõte

9 Fotonurk „Vana ja Uus Türi“

10 Luulenurk

11 Küsitlus

12 Üks küsimus/vastutaja vastab

13 Nädala pilt

14 Pilt laiendatud pildiallkirjaga

15 Kommertstekst

16 Magus/mõru

17 Muu

A5 Autori staatus:

1 Toimetuse liige

2 Kaastöötaja, praktikant

3 Teadeteagentuur

4 Ametiisik (riigi või omavalitsuse töötaja, poliitik, politsei ja päästeameti pressiesindaja)

5 Erasik

6 Ühingu, seltsi, erakonna esindaja

7 Muu väljaande ajakirjanik

8 Ekspert

9 Muu

A6 Allikad:

- 1 Ametiisik (riigi või omavalitsuse töötaja, ministeeriumi, politsei või päästeameti pressiesindaja)
- 2 Ekspert, spetsialist
- 3 Ettevõtte, asutuse, direktor/juhataja
- 4 Ettevõtte/asutuse töötaja
- 5 Erasik
- 6 Ühingu, seltsi esindaja, ringijuht, ürituse korraldaja
- 7 Õpilane
- 8 Muu

A7 Teemad:

- 1 Omavalitsuse poliitika ja otsused
- 2 Majanduselu
- 3 Põllumajandus
- 4 Tervis
- 5 Kodu, aed, majapidamine
- 6 Inimene, perekond
- 7 Kuritegevus, avalik kord
- 8 Reisimine, turism
- 9 Loodus
- 10 Keskkond/heakord
- 11 Haridus/koolielu/lasteaiaelu
- 12 Ajalugu/kodulugu
- 13 Elulaad/tarbimine
- 14 Sotsiaalsed teemad
- 15 Kultuur/kunst/muusika
- 16 Tunnustus (konkursside võitjad, aasta inimesed jms)
- 17 Külaelu
- 18 Eesti poliitika ja ühiskond
- 19 Linna areng
- 20 Sport
- 21 Üritused, vaba aeg
- 22 Muu

